

USAID | TANZANIA

KUTOKA KWA WATU WA MAREKANI

**MKAKATI WA NCHI WA USHIRIKIANO WA KIMAENDELEO
2020 - 2025**

VIFUPISHO

ADS	Mfumo wa Maagizo Unaojiendesha (Automated Directives System)
CDCS	Mkakati wa Nchi wa Ushirikiano wa Kimaendeleo (Country Development Cooperation Strategy)
CEFM	Ndoa za Kulazimishwa za Mapema za Utotoni (Child, Early, and Forced Marriage)
CLA	Kushirikiana, Kujifunza, Kubadili (Collaborating, Learning, and Adapting)
COVID-19	(UVIKO) Ugonjwa wa virusi vya Korona 2019 (Corona virus Disease 2019)
CSO	Asasi ya Kiraia (Civil Society Organization)
CTIP	Kupinga Usafirishaji Haramu wa Binadamu (Counter-Trafficking in Persons)
DO	Lengo la Maendeleo (Development Objective)
GBV	Ukatili wa Kijinsia (Gender-Based Violence)
GDP	Bidhaa za Ndani kwa Ujumla (Gross Domestic Product)
GOT	Serikali ya Tanzania ST (Government of Tanzania)
FGM	Ukeketaji kwa Watoto wa Kike (Female Genital Mutilation)
ICT	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano ((Information and Communications Technology)
IR	Matokeo ya Kati (Intermediate Result)
LGA	Mamlaka ya Serikali za Mitaa (Local Government Authorities)
LGBTI	Wasagaji, mashoga, wapenda jinsia mbili na wabadilisha jinsia, (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Intersex)
MEL	(Ufuatiliaji, Tathmini, na Kujifunza) Monitoring, Evaluation, and Learning

NGO	Shirika lisilo la kiserikali (Non-Governmental Organization)
PAD	Hati ya Tathmini ya Mradi (Project Appraisal Document)
PMP	Mpango wa Ufuatiliaji wa Utekelezaji wa Hati ya Mradi (Project Appraisal Document Performance Monitoring Plan)
SAGCOT	Mpango wa Ukuaji wa Kilimo Nyanda za Juu Kusini mwa Tanzania (Southern Agricultural Growth Corridor of Tanzania)
USG	(Serikali ya Marekani) United States Government
USAID	Shirika la Marekani la Maendeleo ya Kimataifa (United States Agency for International Development)
WASH	Maji, Usafi wa Mazingira, na Usafi (Water, Sanitation, and Hygiene)

MUHTASARI WA KIUTENDAJI

CDCS ya USAID / Tanzania ina madhumuni mawili ya kuendeleza maslahi ya kimkakati ya Marekani wakati ikiboresha maisha ya Watanzania na pia ikijenga taifa linaloweza kuendelea zaidi ya uhitaji wa msaada. Kupitia mkakati huu, USAID inashughulikia vipaumbele vya usalama wa taifa katika ukanda huu pamoja na wasiwasi wa kiusalama wa afya duniani, kuboresha mazingira ya biashara ili kutoa fursa kwa makampuni ya Marekani, kupambana na usafirishaji haramu wa wanyama pori na aina zingine za biashara haramu, kuzuia vurugu zinazotokana na itikadi za msimamo mkali, na kuendeleza utulivu wa kikanda na wa nyumbani. Kwa muda mrefu Tanzania imekuwa ikizingatiwa kuwa kisiwa cha utulivu katika ukanda huu, nchi ambayo ujumuishaji wa jamii na mabadiliko ya madaraka kwa amani yamedumu tangu uhuru. Kazi yetu italenga watoto na vijana wakati tukijenga msingi thabiti wa kukuza ujuzi ambao ni msingi wa ushindani wa kiuchumi, kusaidia kuzuia vijana kutoka kuwa chanzo cha kuyadhoofisha ndani ya Tanzania au ukanda. Kwa kuwezesha ukuaji wa sekta binafsi, tutawasaidia vijana wa Kitanzania kuongeza uzalishaji na kuongeza uhitaji wao kwa bidhaa na huduma za Marekani, kutengeneza fursa za biashara ya Marekani, na kuongeza biashara kwa pande mbili.

Hatimaye, mkakati huu unalenga kutunufaisha kiushindani: kuimarisha kanuni za kidemokrasia na utawala unaojali wananchi, kushirikiana na sekta binafsi, na kuendeleza viashiria vya maendeleo ya kijamii. USAID inaweza kuchukua jukumu muhimu katika kukuza kada madhubuti ya viongozi wa vijana wanaoibuka ambao wanakuza na kudai mtindo shirikishi wa utawala. Kupitia ushirikiano wetu wa muda mrefu na viongozi wa siku za usoni, tutawawezesha vijana kudai uwazi zaidi na uwajibikaji, na kuwa na jukumu muhimu katika kuunda jamii na serikali wanayoitamani.

Katika mashauriano ya ujumbe huo na wawakilishi zaidi ya 60 wa asasi za kiraia, sekta binafsi, na wasomi, ilikuwa wazi kuwa vipaumbele vya juu vya wananchi ni utawala bora, uchumi wenye nguvu zaidi (haswa ajira), na elimu bora na inayolenga ustadi. Pamoja na haya na mengine washirika wenye nia kama hiyo kwa miaka mitano ijayo, USAID inajitolea kuwezesha jukumu la vijana katika kuendeleza ustawi wa muda mrefu wa nchi na safari ya kujitegemea. Wakati wa mkakati huu, idadi ya watu wa Tanzania itakua na zaidi ya watu milioni 10, wakiweka shinikizo kwenye huduma za kijamii, lakini pia ikijengea uwezo mkubwa wa kiuchumi ikiwa utasimamiwa ipasavyo. USAID inaangazia siku za usoni ambapo vijana wa Kitanzania¹ watafanikiwa kwa sababu wana elimu ya kutosha, huduma ya afya, lishe, sauti, na fursa ya kiuchumi. Ili kufikia lengo letu, USAID itazingatia malengo matatu ya maendeleo (DO): (1) kuboresha ujuzi wa msingi wa watoto walio chini ya umri wa miaka 15; (2) kuongeza uwezesaji, uzalishaji, na ushiriki wa Watanzania kutoka 15 hadi 35; na (3) kuimarisha uwezo wa watendaji wa serikali na wasio wa serikali kufaidi vizazi vijavyo.

¹ Katika hati hii yote, tunatumia vijana kwa kutaja idadi pana ya watu walio chini ya umri wa miaka 35 na sehemu ndogo ya vijana wa miaka 15-35. Vizuizi vya umri vimefafanuliwa na ufafanuzi wa vijana wa Serikali ya Tanzania. Tunapotaja watoto wa miaka 0-15, tunasema "Watoto." Chaguo muhimu zaidi ni kwamba USAID inazingatia mkakati huu kwa kizazi kipya, ikitofautisha njia tunayoshiriki na kutoa huduma kulingana na mahitaji ya watu binafsi katika sekta ndogo.

Ushahidi unaonesha uhitaji wa kuwekeza kwa watoto kwa ustawi wa muda mrefu², na Lengo la Maendeleo (DO) 1 litaunda ujuzi wa kimsingi wa watoto walio chini ya umri wa miaka 15. Uwekezaji wa mapema katika afya ya watoto, elimu, na ustawi faida ambazo zinachanganyika katika maisha yao yote na hufanya jamii kwa ujumla kuwa na mafanikio zaidi. Ili kufanikisha hili, USAID itashirikiana na Watanzania kuboresha elimu ya msingi, huduma za afya, na lishe, na kutoa mazingira salama na ya kuunga mkono muhimu kwa kizazi kipya zaidi cha Tanzania kukuza kuwa vijana wenye mafanikio na watu wazima. USAID pia itaongeza uwezeshaji, uzalishaji, na ushiriki wa Watanzania wenye umri wa miaka 15-35. DO2 itajenga na kuimarisha nguvu za vijana wa Kitanzania, kwa kuwapatia huduma za afya na elimu, njia za fursa za kiuchumi, na ustadi wa uraia na uongozi wanaohitaji ili kuendeleza kujitegemea kwa nchi. DO2 itaimarisha uongozi kati ya watoto wa miaka 15-35, ikitoa fursa za ushiriki wa wananchi na kutoa nafasi kwa vijana kupata maarifa muhimu na ustadi wa kukuza ustawi wa muda mrefu wa Tanzania wakati wakijenga nchi wanayoitamani kwa siku za baadaye.

Hatimaye, uwekezaji wa USAID utaimarisha uwezo wa watendaji wa serikali na wasio wa serikali kunufaisha vizazi vijavyo, kuimarisha faida zilizopatikana katika DO zingine mbili. DO3 itafanya kazi na serikali za mitaa ili kuboresha mazingira wezeshi, utawala unaosimamia wananchi, na uwezo wa taasisi. Kazi hii ni pamoja na kusaidia nchi kusimamia baioanuai na rasilimali za maji kwa kushirikiana na serikali, sekta binafsi, na taasisi za jamii. Pamoja na taasisi za Tanzania, USAID itatafuta suluhisho kwa vizuizi vya kimfumo vya ukuaji wa biashara na biashara ya kikanda ambalo litasaidia juhudi zetu za kuongeza ajira chini ya DO2. Mwishowe, tutaimarisha uwezo wa watendaji wa asasi za kiraia wawe na uwezo zaidi kwenye shirika, kujiweza kifedha, na washirika wa kuaminika.

Katika kwingineko kote, USAID itashirikiana na sekta-mtambuka za Watanzania ili kuimarisha taasisi na sera. Sekta binafsi, na usuluhishi wa maendeleo unaolenga masoko wanayobeba, ni msingi wa mafanikio ya Mkakati huu wa Nchi wa Ushirikiano wa Kimaendeleo CDCS. Tutatumia nafasi yetu ya ulinganishi katika kuwezesha utetezi wa mahitaji yao, na kwa pamoja tutapata suluhisho la ubunifu na endelevu kwa changamoto za maendeleo ya Tanzania katika afya, elimu, mapato, na ulinzi wa baioanuai. Vivyo hivyo, USAID itajenga uhusiano na serikali za mitaa ili kuimarisha usimamizi wao wa fedha za umma na kujenga imani ya dhamira za wapiga kura wao. USAID itatafsiri upya ushirikiano wetu na vyombo hivi kwa kuongeza utawala unaosimamia wananchi na kutafuta makubaliano rasmi ya ushirikiano na serikali za mitaa. Pamoja, tutaweka masharti kwa watendaji wa Kitanzania kushughulikia changamoto za maendeleo peke yao, bila kuhitaji msaada wa kigeni.

Viwango vya juu vya ukuaji katika miaka iliyopita vimeruhusu Tanzania kufikia malengo yao ya kufikia kiwango cha kati ngazi ya chini-, Julai 2020. CDCS hii inaungana na kusaidia serikali kutekeleza vipaumbele vilivyoainishwa katika Dira yake ya Maendeleo ya 2025 kwa kuzingatia ukuzaji wa rasilimali watu, taasisi, na mifumo ambayo GOT inaona ni muhimu kuifikia na kudumishadira yake ya

² [Population Dynamics and Demographic Dividend in Tanzania](#). The Ministry of Finance and Planning, 2017.

muda mrefu ya uendelezaji, utungwaji, na utekelezaji wa sera madhubuti na zinazofaa ambazo zinaonesha dhamira ya serikali zinaangukia kwa GOT. USAID itatafuta fursa za kuimarisha dhamira za sera zilizoongeza mafanikio ya mkakati huu.

Kwa kupitia vipimo vyote vya Ramani ya mpango wa USAID wa kujitegemea, Tanzania inashika nafasi ya juu zaidi ya wastani. Hasa, vipimo vya juu ya wastani vinavyoonesha dhamira ya kushughulikia pengo la kijinsia kiuchumi na kutoa kinga za kijamii. Njia moja ambayo serikali inaonesha dhamira hii ya ulinzi wa jamii ni kupitia tishio dogo kwa uhuru wa kidini na makabila madogo, kwani kuna uvumilivu mkubwa kwa watu wa dini zingine na idadi ndogo ya watu wanaoripoti kuwa wanabaguliwa kulingana na dini³ yao. Mwelekeo mbaya katika dhamira ya utawala wenye uwazi na wa kidemokrasia na biashara huria na mazingira ya biashara yanayotishia kudhoofisha msimamo wa Tanzania na maeneo yanayolengwa ambayo ndiyo yanalengwa na USAID.

Pia tutaendelea na kazi ambayo inajumuisha faida za usawa wa kijamii ili kuhakikisha kuwa vijana walio katika mazingira hatarishi waweze kufanikiwa. Uhitaji wa kuzingatia idadi hii ya watu umeimarishwa na Tanzania kuwa katika Orodha ya 2 ya ufuatiliaji wa Usafirishaji wa Watu (TIP) kwa kipindi cha miaka miwili iliyopita. Mkakati huu unajumuisha njia za kusaidia kushughulikia mazingira hatarishi kwa watoto na vijana wahanga wa usafirishaji haramu kupitia DO1 na DO2. Pia, programu hii itawalinda wale walio katika mazingira hatarishi zaidi na kuweka msisitizo maalum kwa wasichana na wanawake wa umri mdogo, kutambua uzoefu wao uliotofautishwa katika kupata fursa na changamoto za kufikia uwezowao kamili.

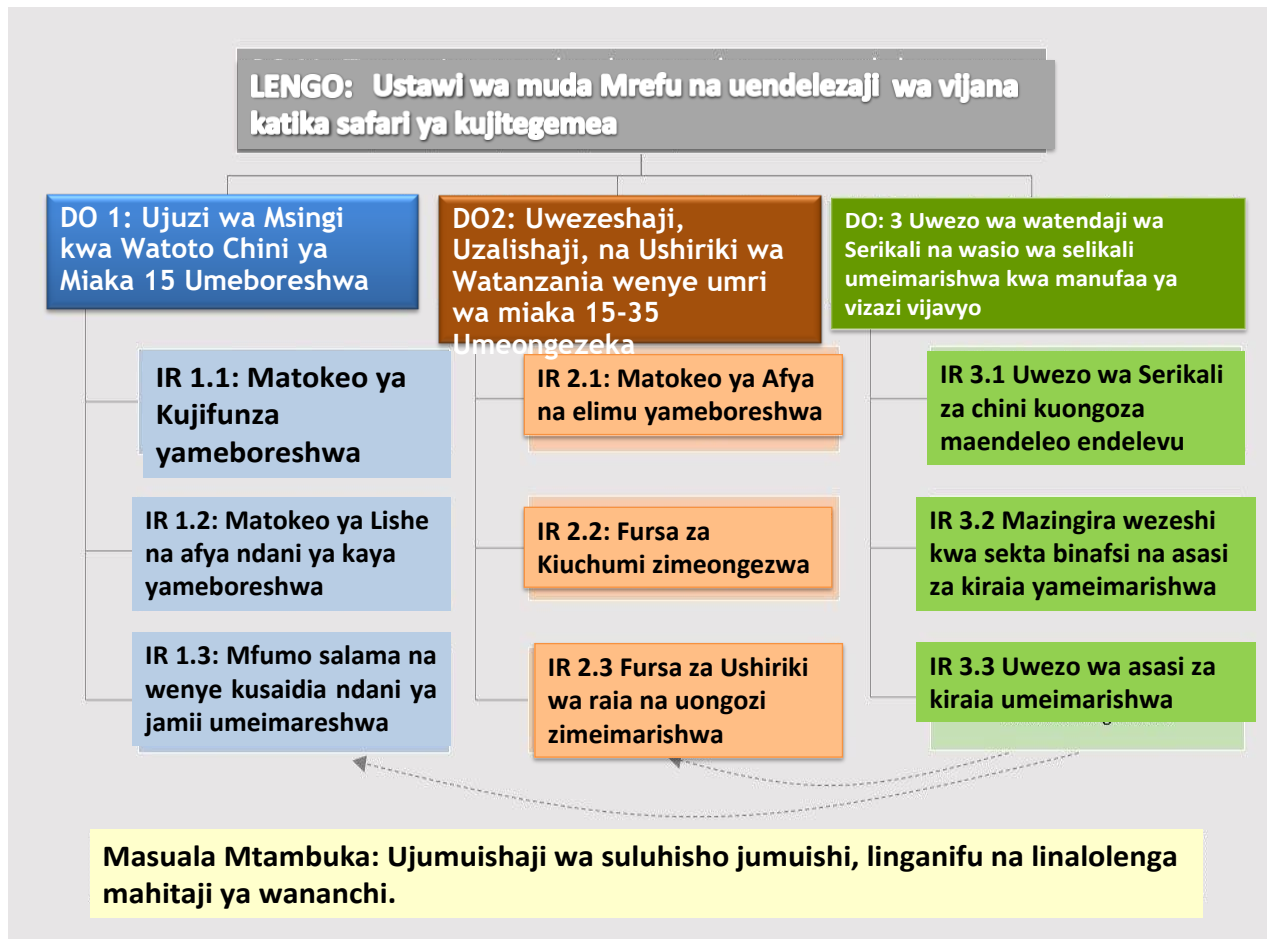
Kazi hii itajumuisha uhifadhi wa wasichana shuleni, kushughulikia kanuni za kijamii na ndoa za mapema na ujauzito. Ili kufanikisha hili, huduma za kijamii lazima ziwe rafiki kwa vijana na kijinsia, haswa huduma za afya na uzazi wa mpango. Programu itashughulikia usawa katika ajira na mapato, kuhakikisha kuwa wanawake wanapata usawa wa rasilimali za uzalishaji, habari, na teknolojia. Jitihada fulani itachukuliwa kuhakikisha kuwa sauti za wanawake wenye umri mdogo zinapazwa, na wanapewa fursa za kutosha za ushiriki wa wananchi kwenye kipaumbele cha masuala yao, na kwamba mashirika ambayo tunashirikiana nayo yanawakilisha maoni na sauti anuwai.

Mojawapo ya vizuizi vikubwa nchini Tanzania katika kufanikisha kujitegemea ni uwezo mdogo wa kibinadamu, haswa katika suala la elimu, afya ya mtoto, na umasikini.⁴ Mkakati huu utaendeleza historia ndefu ya uwekezaji wa USAID katika maeneo haya, ikizingatia changamoto hizo zinazowakabili vijana wa Tanzania. USAID itasaidia wabunifu wa Kitanzania kupata suluhisho bora kwa shida ambazo zinazuia maendeleo. Wakati huo huo, USAID inatambua changamoto za uwezo kwa vyombo vya habari, asasi za kiraia, na serikali za mitaa. Tutatilia sana mkazo kwenye uboreshaji wa usimamizi wa fedha na uendeleo wa taasisi za kitaalam za mitaa ili ziweze kuendelea kuongoza maendeleo ya baadaye ya Tanzania

³ [Religion in Africa](#), Afrobarometer, 2020.

⁴ Population Dynamics and Demographic Dividend. The Ministry of Finance and Planning, 2017.

Mchoro wa Ramani ya Matokeo

Muktadha wa nchi

Kwa muda mrefu Tanzania imeonekana kama kinara cha utulivu, cha maendeleo, na chenye uwezo katika bara. Tanzania inabaki kuwa taifa lenye matumaini, na historia baada ya uhuru inayojulikana kwa wingi na mchanganyiko wake wa kipekee na mashuhuri, umoja, na ujumuishaji. Hata hivyo, kama sehemu kubwa ya nchi zinazoendelea, Watanzania wengi, haswa wale ambao ni washiriki wa vikundi vilivyotengwa, bado hawawezi kufuata, au kufikia malengo yao kama wazazi, walezi wa chakula, na wananchi. USAID inafuatilia kwa karibu athari zinazoibuka za UVIKO-19 nchini Tanzania. Wakati wa kipindi cha mkakati huu, idadi ya Watanzania itaongezeka kwa watu milioni 10.⁵ Mtanzania wa

⁵ Population Dynamics and Demographic Dividend. The Ministry of Finance and Planning, 2017.

wastani ana umri wa miaka 17⁶, na asilimia 44 ya idadi ya watu ni chini ya umri wa miaka 15. Mwelekeo huu wa idadi ya watu unawakilisha chanzo cha nishati, uvumbuzi, na ahadi kwa siku

Uchumi

Uwekezaji wa Kigeni wa moja kwa moja umeshuka kwa kasi tangu 2013 na uko katika kiwango cha chini kabisa tangu 2009.⁷ Urahisi wa kufanya biashara nchini Tanzania umeshuka tangu 2016 kutokana na taswira mbaya ya biashara, ushuru, na changamoto za kuanzisha biashara. Ajenda na malengo ya uhamasishaji wa rasilimali yanaumiza mazingira wezeshi ya biashara, pamoja na changamoto zinazofuata mahitaji ya ushuru na kuongezeka kwa ushindani wa mtaji.

Ingawa kiwango rasmi cha ukosefu wa ajira kwa vijana ni asilimia nne tu, hii haizingatii wale ambao hawafanyi kazi vibaya au wamevunjika moyo.⁸ Takwimu zinaonesha picha mbaya - kwa mfano, kila mwaka inakadiriwa vijana 800,000 wanaingia katika soko la kusaka ajira, wakati huo huo ajira mpya 137,000 tu ndizo zinazopatikana. Uchambuzi wa hivi karibuni unaonesha idadi ya ajira katika sekta rasmi inapungua, na idadi ya ajira mpya za sekta binafsi imepungua kwa theluthi ya idadi ilivyokuwa mwaka 2013⁹.

Uchumi wa Tanzania unategemea sana kilimo, mifugo, uvuvi, wanyama pori, na misitu. Kwa ujumla, sekta hizi zinachangia takriban asilimia 65 ya pato la taifa, asilimia 60 ya mapato yote ya kuuza nje, na huajiri zaidi ya asilimia 80 ya idadi ya watu.¹⁰ Ingawa kilimo ni tegemeo kwa idadi kubwa ya watu, sekta ya kilimo ilikua kiwango cha asilimia 3.5 tu kati ya 2006 na 2016.¹¹ Wakulima wadogo wanatawala uzalishaji wa kilimo, na kuchangia zaidi ya asilimia 75 ya jumla ya matokeo ya kilimo.¹² Mifumo ya mvua inayobadilika na milipuko ya wadudu wa kikanda, iliyozidishwa na mabadiliko ya tabia nchi, huathiri uzalishaji na maisha ambayo sekta inaunga mkono.

Tanzania imeorodheshwa kati ya nchi 15 duniani kwa idadi kubwa zaidi ya spishi zinazopatikana na zilizo hatarini kutoweka, na ya kumi na mbili kwa idadi kubwa zaidi ya spishi za ndege, na inatunza theluthi moja ya spishi zote za mimea na asilimia 20 ya spishi kubwa za mamalia barani Afrika.¹³ Utawala usiokuwa na ufanisi, mahitaji ya mbao na bidhaa zingine, na mabadiliko ya matumizi ya ardhi na unyonyaji,

⁶ [Tanzania Economic Update](#). World Bank, 2020.1

⁷ [Population Dynamics and Demographic Dividend](#). The Ministry of Finance and Planning, 2017.

⁸ [Doing Business Rankings](#), World Bank, 2019.

⁹ [Tanzania in Figures 2018](#), National Bureau of Statistics, 2018.

¹⁰ [Tanzania National Biodiversity strategy and Action Plan](#), Vice President's Office, 2016.

¹¹ [Tanzania Economic Update](#), World Bank, 2019.

¹² [National Survey and Segmentation of Smallholder Households in Tanzania](#), CGAP, 2016.

¹³ Global Biodiversity, Volume 3. "Chapter 11: An Overview of Biodiversity in Tanzania and Conservation Efforts." Tanzania Wildlife Research Institute, 2018.

ambayo yamezidi kuongezeka kwa kasi na idadi ya watu na athari za mabadiliko ya tabia nchi, tishio kwa baioanuai na misitu ya kitropiki ndani na nje ya maeneo yaliyohifadhiwa. Hasara inayosababishwa mara nyingi hujisikia sana na jamii masikini na iliyotengwa zaidi, haswa wanawake, ambao wanategemea rasilimali hizi kwa maisha yao na matumizi.

Jamii

Pamoja uwepo wa mfumo wa elimu ya msingi bila malipo kwa mwaka 2015, idadi ya wanafunzi waliojiunga na shule za msingi iliongezeka wakati upatikanaji wa walimu na vyumba vya madarasa haukuenda kasi. Mabadiliko haya yameathiri ubora wa elimu, na alama za kusoma za daraja la awali zimeshuka. Ambalo pia linasikitisha, ni uwepo wa asilimia 31 tu ya Watanzania wanaomaliza shule ya sekondari.¹⁴

Katika sekta ya afya, habari ni nzuri zaidi. Kuanzia 1990 hadi 2015, wastani wa umri wa kuishi kwa Watanzania uliongezeka kwa miaka 16.¹⁵ Mafanikio makubwa yalipatikana katika kupungua vifo vya watoto. Matukio ya malaria yalipungua kwa nusu hadi asilimia 7.3. Idadi ya maambukizi mapya ya VVU yamekuwa yakipungua, na karibuvisa vipya 72,000 mwaka 2018.¹⁶ Licha ya maendeleo haya, utapiamlo na vifo vya akina mama na watoto bado viko juu. Kwa kuzingatia udhaifu huu unaoendelea na kuongezeka kwa mahitaji ya idadi kubwa ya watu, Tanzania ina madhara ya kurudisha mafanikio yaliyopatikana kwenye sekta ya afya.

Kisiasa

Metriki za ukandamizaji wa AZAKI, unyanyasaji wa waandishi wa habari, na udhibiti wa vyombo vya habari serikalini, ni mbaya zaidi tangu 1965. Ukadiriaji wa uhuru wa vyombo vya habari duniani ulipungua nafasi 53 kutoka 2016 hadi 2020.¹⁷ Kumekuwa na idadi kubwa ya kukamatwa, kuwekwa kizuizini, na kutoweka kwa waandishi wa habari, wanaharakati, na viongozi wa vyama vya upinzani tangu 2017

¹⁴ [Education Sector Development Plan](#), Ministry of Education, 2016-2021.

¹⁵ [Tanzania Demographic and Health Survey, 2015-16](#), Ministry of Health, 2016.

¹⁶ [Country Report Tanzania](#), UNAIDS, 2018.

¹⁷ [World Press Freedom Index, Tanzania](#), Reporters without Borders, 2020.

Vipaumbele vya Serikali

Hatimaye, kujitegemea ni lengo kuu la Tanzania, haswa kwa vile inavyoonekana kubadilika kuwa yenye uchumi wa kati, ifikapo mwaka 2025.¹⁸ Kwa "kukuza viwanda kwa mabadiliko ya uchumi na maendeleo ya watu,"¹⁹ Tanzania inatarajia kuongeza kiwango na ubora wa uwekezaji wa kibinafsi, kuanzisha mazingira mazuri ya biashara, kutafuta serikali inayowajibika zaidi, na kushughulikia umaskini. CDCS hii inaambatana na kukuza vipaumbele vya serikali kwa kuzingatia kukuza mtaji wa watu, pamoja na taasisi na mifumo iliyochaguliwa ambayo GOT imegundua kuwa muhimu kwa kufanikisha na kudumisha dira yake ya muda mrefu. Kwa kuongezea, GOT inaunda sera kulingana na athari za mienendo ya idadi ya watu na mgawanyiko wa idadi ya watu,²⁰ ikiunganisha kwa karibu na vipaumbele vilivyoainishwa katika mkakati huu.

Ushirikiano mpana wa USAID na GOT unaendelea kuoanishwa na Dira ya Tanzania ya mwaka 2025.²¹ CDCS hii inaambatana na vipaumbele vilivyotajwa na GOT chini ya "Maisha yenye ubora wa juu" ya afya ya mtoto na kuongeza ubora wa upatikanaji wa elimu kwa nguvu kazi ya hali ya juu inayohitajika kwa ukuaji wa viwanda. USAID inachukua jitihada ya kuimarisha taasisi na mifumo ya watendaji wa serikali na mashirika yasiyo ya serikali kwa kuzisaidia kuleta mageuzi sahihi ya kisheria na sera, utawala unaowajibika, na usimamizi mzuri wa maliasili kama ilivyoainishwa katika Dira ya Tanzania 2025 chini ya "Utawala Bora na Utawala wa Sheria" na "Kujenga Uchumi Imara wenye Ushindani."

Ramani ya Mafanikio ya Nchi

Ramani ya Mpango wa Nchi inaipa Tanzania alama kubwa ya kuonesha dhamira, lakini ina uwezo mdogo. Kupanda kwa Kiwango cha chini, lakini polepole, cha Sera ya Mazingira kunaonesha tishio kwa baioanuai nchini Tanzania. Tanzania ina ukuaji thabiti na endelevu wa uchumi. Pamoja na kupanda kwake hadhi na kuwa ya kipato cha kati cha chini. Walakini, utajiri huu haushabihiani wala hauoneshi mabadiliko ya muda mrefu ya msingi ya rasilimali za nchi. Aina zote za mitaji, ya vitu, watu na ya asili - imeshuka kati ya 1995 na 2014.²²

Alama za uwezo mdogo zinaonesha sekta ambazo USAID kwa muda mrefu imekuwa ikifanya uwekezaji kulingana na viwango vya juu vya hitaji. Kama nchi nyingi jirani, Tanzania inajitahidi kusonga mbele na uwezo mdogo wa kibinadamu. Alama hii inaonesha ubora duni wa huduma za afya na elimu. Vivyo hivyo, sera mpya za uchumi zinalenga kuongeza uwekezaji nchini Tanzania, lakini mazingira ya sasa bado yanazuia wawekezaji wapya na biashara.

¹⁸ [Tanzania Five-Year Development Plan](#), Ministry of Finance, 2016.

¹⁹ [Tanzania Five-Year Development Plan](#), Ministry of Finance, 2016.

²⁰ [Population Dynamics and the Demographic Dividend in Tanzania](#), Ministry of Finance, 2017.

²¹ [Tanzania Development Vision 2025](#), Ministry for Finance, 2000.

Mbinu za Kimkakati

Ongezeko la idadi ya watu nchini iliyo na vijana zaidi inaonesha uwezekano mkubwa na fursa. Ili kufikia mafanikio yanayowezekana, lazima wapewe msaada wa kutosha kutoka utotoni. Kwa muda mfupi, kundi hili lina matumizi makubwa ya huduma na rasilimali chache. Tunatambua kuwa kwa sasa nchi haiwezi kukidhi mahitaji ya watoto na vijana wake, na uwekezaji mdogo unaoendelea katika mtaji watu utakwamisha ukuaji wa muda mrefu. Kwa muda mfupi na mrefu, ukuaji huu unahitajika ili kuhakikisha kuwa washiriki wanya kwenye soko la ajira wanapata fursa. Vivyo hivyo, kupungua kwa haraka kwa uhuru wa kujieleza na udhibiti mkali huzuia haki za watu binafsi na ujasiri wa kuelezea mahitaji yao, au kutafuta njia za kusuluhisha shida zao wenyewe. Kundi hili lina nguvu kubwa, lina hamasa, na dhamira. GOT na washirika wa maendeleo watafanya jitihada za kuwatambua na kutumia vipaji vyao na matamano yao kukuza Watanzania wenye nguvu, wazalishaji, na wanaowajibika. Mwishowe, bila juhudi mahsusi, hali hii itasababisha nchi ambayo matakwa ya wananchi wake, na haswa vijana, kufadhaika kutokana na ukosefu wa sauti, njia, au fursa za kuunda jamii yao na kufuata matamano yao. Kulingana na fursa na mahitaji haya, ujumbe umechagua kuzingatia kushirikiana na Watanzania katika kuwasaidia vijana ili kuendeleza ustawi wa muda mrefu wa nchi na safari ya kujitegemea.

Programu yetu itazingatia zaidi kuboresha uwezo wa wananchi, pamoja na elimu, afya, na mapato: yote ambayo yana athari kubwa kwa watoto na vijana. Pia tutahimiza dhamira ya utawala wenye uwazi na uwajibikaji na uchumi unaostawi, maeneo ambayo sauti za vijana zitaleta hamasa ambapo uwekezaji katika kuunda kada ya vijana wenye ujuzi na wanaowajibika. Kada hiyo itatoa gawio la muda mrefu kuelekea kujitegemea. Kama kanuni kuu, tutatumia njia zinazolenga umri ambazo zinaendeleza nguvu za kujituma kwa mtu binafsi na kuboresha mazingira wezeshi kwa vijana, pamoja na wanawake wenye umri mdogo na watu wengine waliotengwa, kuwa na afya zaidi, tija, na kushiriki. Wakati huo huo, tutaendelea kufanya kazi katika maeneo ambayo yasiposhughulikiwa, yatadhoofisha mfumo mzima, pamoja na ushiriki wa biashara haramu ya watu (CTIP), magonjwa ya milipuko, na kuongezeka kwa vitendo vya kukiuka katiba, pamoja na ukiukaji wa haki zabinadamu.

Ujumbe ulifikia dira hizikupitia mashauriano na Watanzania yaliyoenea na ikiwa ni pamoja na wawakilishi wa GOT, asasi za kiraia, sekta binafsi, wasomi, vijana, na wananchi kote nchini. Kwa kuongezea, mfululizo wa mashauriano ya majukumu matatu ya ujumbe yalipungua kwa kutoa kipaumbele cha juu cha CDCS kinacholenga vijana. Uchambuzi wa data uliunga mkono mashauriano na mazungumzo haya, na mwishowe ikatuongoza kuhitimisha kuwa kwa sasa mkakati wa uwekezaji zaidi nchini Tanzania ni ule unaozingatia vijana.

²² [Tanzania Country Environmental Analysis](#), World Bank, 2019.

Ushirikiano

Mabadiliko endelevu nchini Tanzania yatatokea tu kwa Watanzania kujitolea kwa kina na kudumu katika sekta mbali mbali. Hakuna mtu mmoja au mtu peke yake anayeweza kutatua changamoto za maendeleo za siku za leo, dhamira hiyo inakusudia kuonesha vipaumbele vya uwajibikaji wa ndani, ushirikiano, na umiliki katika mkakati wote. USAID itaendelea kutafuta mipangilio ya kugawana mzigo na kutoa fursa kwa wahusika wengine.

Sekta Binafsi: Nchini Tanzania, dira ya USAID ya kufanikiwa ni kwa njia ya kushirikiana na sekta binafsi kuunda nchi ambayo iko wazi kwa biashara, na sekta binafsi yenye nguvu na inayostawi inayotoa fursa za kiuchumi kwa vijana. Sektabinafsi ni mshirika muhimu katika utekelezaji wa mkakati, katika kutumia faida yetu ya kulinganisha kuwezesha utetezi wa mahitaji yao, na kama mshirika katika kupata suluhisho la ubunifu na endelevu kwa changamoto za maendeleo za Tanzania. Ili maendeleo yaendelezwe, GOT lazima pia ione thamani katika kushirikiana na sekta binafsi katika kutekeleza malengo yake ya kukuza uchumi wa viwanda, kutoa fursa za kiuchumi kwa vijana, na kutoa huduma. USAID inaweza kuchukua jukumu la kukutanisha sekta binafsi na serikali, ili kuwezesha mazungumzo juu ya vitendo halisi katika uwanja ambapo washirika wote watatu wana dira sawa.

Asasi za Kiraia: Tanzania ijayo inategemea uwezo wa asasi za kiraia zenye uwezo wa kuchukua jukumu lenye uwezo zaidi katika muundo wa taifa - ambalo linatimiza jukumu la serikali na kujumlisha maslahi ya wananchi. Jumuiya za kiraia, haswa zile zinazoongozwa na, au zinazozingatia masuala muhimu kwa watoto na vijana, zinaweza kutumika kama mtoa huduma muhimu katika maeneo ambayo serikali haiwezi kufika, kutoa uwajibikaji na uangalizi ili kuhakikisha kuwa serikali inakidhi majukumu yake ya msingi, na kutoa fursa kwa ushiriki wa wananchi katika jamii zao. Ili kufanikisha hili, serikali na wananchi wanahitaji kuhakikishiwa kuwa asasi za kiraia zina jukumu la kuongeza thamani. USAID itahimiza hili kwa kuwekeza katika mifumo ya ujumuishaji, inayowajibisha wananchi, ikitambua sehemu zote za jamii - hasa serikali, lakini pia asasi za kiraia, sekta binafsi, taasisi za taaluma, na mwananchi mmoja mmoja - zina rasilimali na maoni muhimu ambayo ni muhimu kwa kufanikisha kujitegemea.

Ushirikiano baina ya Mashirika na Washirika wengine wa Maendeleo

USAID inafanya kazi kwa karibu na anuwai ya mwingiliano wa wadau, pamoja na Wizara za Serikali, Vituo vya Kudhibiti na Kuzuia Magonjwa Wizara ya Biashara, Wizara ya Ulinzi, Peace Corps, na Huduma ya Samaki na Wanyamapori ya Marekani. Sehemu kubwa ya vikundi hivi vinachukua jitihada za kushirikiana vizuri na Vijana wa Tanzania (iwe na wafanyabiashara wadogo, kizazi kijacho cha washiriki wa Mpango wa Uongozi wa Wageni wa Kimataifa, viongozi wa kisiasa wanaochipuka, nk), lakini hawana upeo au utaalum wa kutofautisha ushirikiano au kuchambua ugumu wa mazingira. Tunaongoza makundi kadhaa na ushirikiano baina ya mashirika, pamoja na Kundi linaloshughulikia demokrasia, na washiriki hai katika shughuli nyingi zaidi.

Uongozi wetu unaruhusu USAID kuibua uhitaji, kuweka nafasi za sera, kubadililishana habari, na kuratibu programu. Kwa ujumla, uratibu wa wafadhili umezingatia kuhakikisha kuwa shughuli zinakamilishwa kwa ufadhili wa pamoja badala ya kurudiwa bila uratibu wa pamoja. Suala hili ni tatizo kwani washirika wengine wa maendeleo wanaanza kuondoa polepole misaada kwa Tanzania. Kutambua kuwa rasilimali zinapungua, itakuwa muhimu kwa wafadhili kufanya kazi kwa mtindo ulioratibiwa zaidi, USAID inaanzisha mazungumzo kwa mwelekeo huo. Pamoja na USAID kuongoza vikundi vingi vya washirika wahisani, tunatafuta fursa za kushinikiza serikali ifanye mabadiliko ya sera. Kwa mfano, washirika wamechukua msimamo wa pamoja juu ya umuhimu wa kuwepo data zenye uwazi na fursa za elimu kwa wasichana wajawazito.

Utekelezaji

Ushirikiano wenye ufanisi na Marekebisho ya Ununuzi: Tunaunga mkono wazo la ulazima wa programu yetu kufasiriwa kulingana na maendeleo yanayoongozwa na wananchi wa Tanzania, ikikumbatia ubunifu wa karne ya ishirini na moja. Hatuna ukiritimba juu ya maoni mazuri na tunataka kuwawezesha Watanzania wote - iwe raia, serikali za mitaa, sekta binafsi, au asasi za kiraia - ambao wanaweza kuleta mabadiliko katika jamii zao. Ili kufanikisha matokeo haya ni muhimu kuwekeza katika mashirika ya ndani. USAID itafanya upanuzi wa makusudi kwa washirika wake, sio tu kwa kutoa tuzo za moja kwa moja kwa washirika wapya na wasiotumiwa kikamilifu na AZAKI, lakini pia kwa kuwapa msaaada wa kitaalamu na ujuzi wa kujijengea uwezo. Ujumbe utaendelea kupanua matumizi yake ya mbinu za kuunda ushirikiano, na kutumia fursa zinazotolewa na mifumo inayolingana na Mpango Mpya wa Ushirikiano.

Kulenga: Ili kujua ni wapi pa kufanya kazi, USAID imeangazia vipaumbele vya kimsingi vinavyohusu jamii na dhamira na uwezo wa serikali, fursa za kupunguza mzingo, uzoefu wa kazi ya awali, uhitaji, na uhusiano na washirika wengine wa USAID, USG, GOT, au shughuli za washirika wa maendeleo katika eneo moja. Wakati mwingine vigezo hivi vikuu vilikuwa havikubaliani, lakini mwishowe dhamira iliamua kulenga kijiografia katika Mpango wa Ukuaji wa Kilimo Nyanda za Juu Kusini mwa Tanzania pamoja na mikoa ya Iringa, Mbeya, Morogoro, na Njombe; na Kanda ya Ziwa Magharibi, pamoja na mikoa ya Kagera, Mwanza, Mara, na Shinyanga. Zaidi ya hapo, tutatekeleza kazi kwa DO zote zilizo Zanzibar ikiwa mazingira ya kisiasa yataruhusu kazi hiyo kuendelea baada ya uchaguzi wa 2020, kwa habari zaidi, angalia Kiambatisho cha 3. Kuhusu utekelezaji wote, tutaendelea kutathmini maeneo ya kipaumbele ili kufanya maamuzi ya kimkakati kulingana na takwimu, uhitaji, uwezo, na dhamira ili kuhakikisha kuwa tunaboresha matokeo na kuinua ushirikiano ili kufanikisha mafanikio yetu.

Madhara ya Tabia nchi: Mkakati huu unatokana na taarifa za mchangamano mkubwa wa Baioanuai na Uchambuzi wa Mimitu ya Kitropiki na Uchambuzi wa Uchunguzi wa Madhara ya Tabia nchi ambao hutambua na kuweka kipaumbele katika madhara ambazo mifumo ya Tabia nchi inaweza kuathiri ufanisi wa uwekezaji wetu. Jitihada za kushughulikia na kupunguza madhara makubwa zaidi zitafanywa wakati wa kubuni miradi na shughuli za miradi, na kujumuishwa ndani ya hati za kuomba misaada. Mifumo ya

mvua iliyokithiri na isiyotabirika inaweza kuathiri matukio ya wadudu waharibifu, magonjwa, na idadi ya watu na harakati za wanyamapori. Pia, inaweza kuathiri mitandao ya usafirishaji, chaguzi za maisha, usalama wa chakula, na matokeo ya lishe - vitu vyote muhimu vya mkakati wetu unaolenga vijana. Maelezo zaidi juu ya jinsi ya kupunguza makali ya madhara yanayotokana na mabadiliko ya ghafla ya tabia nchi na msongo hutolewa katika Kiambatisho cha Uchambuzi wa Madhara ya Tabia nchi.

DO1: Ujuzi wa Msingi kwa Watoto walio Chini ya Miaka 15 Umeboreshwa

Kauli ya Dhana ya Maendeleo: *Ikiwa watoto wako wana afya nzuri, wamelishwa vizuri, wameelimishwa, na wanasaidiwa na walezi wao na jamii, basi watakuwa na ustadi wa msingi wa kuwa vijana wenye tija, wenye nafasi nzuri ya kufuata na kufikia matakwa yao.*

Watoto wenye umri wa miaka 0-14 watakuwa asilimia 50 ya idadi ya watu wote wa Tanzania ifikapo mwaka 2025. Familia na walezi wao wanakabiliwa na changamoto ya kuwapatia elimu bora, huduma ya afya inayostahili, lishe ya kutosha, na njia salama na zenye maana kwao kukuza ujuzi mzuri wa kijamii na kuchangia katika jamii zao. Siku zijazo zinatoa uwezekano bila ukomo wa kubuni kwa vijana, kuungana, na kubadilishana habari, kasoro za msingi zinazohusiana na ukuaji wa kihisia, kijamii, na kimwili kwa watoto wadogo, na haswa wasichana, zina athari ya moja kwa moja kwenye ukuaji wao wa jumla na watakapokuwa watu wazima. Kwa mfano, utapiamlo unahusishwa na ukuaji duni wa utambuzi, kijamii na kihisia ndani ya jamii, na ukuaji wa viungo vya mwili, na inaweza kusababisha ufaulu wa chini kielimu, baadaye kupunguza kwa tija maishani, maishani, kipato cha chini maishani, na kupungua kwa ukuaji wa uchumi. Karibu kila uwekezaji uliofanywa kwa kundila umri huu una faida nyingi.

Mfumo wa elimu wa Tanzania unakwamisha wanafunzi, haswa wasichana, ambao wana uwezekano mara mbili wa kufikia utu uzima bila kupata elimu yoyote.²³ Ili kufikia matokeo bora zaidi ya ujifunzaji, USAID itaongeza ubora wa ufundishaji mashuleni kwa kuboresha maendeleo ya kitaaluma ya walimu.²⁴ USAID pia itaboresha ushiriki wa wazazi, haswa wazazi wa wasichana, katika usimamizi wa shule na kuongeza fursa za kujifunza nyumbani. Ushiriki huu ni muhimu, kwani kiwango ambacho familia zinahimiza ujifunzaji nyumbani na kujishughulisha na shule ndio utabiri sahihi zaidi wa kufaulu masomo. Wakati Tanzania ina sera ya elimu bila malipo katika shule za msingi za umma, vizuizi vya ujumuishaji vinabaki, haswa kwa wasichana - kama vile uwepo mazingira ya uhasama darasani.

USAID itasaidia shule kuwa salama na kujumuisha wote, pamoja na watoto wenye ulemavu - haswa ulemavu wa uoni na usikivu, kuhakikisha kuwa wanapata shule na kujifunza.

Ili kuwa na msingi thabiti, watoto wanahitaji afya bora, inayojengwa na huduma bora za afya ya mama na mtoto zinazoshughulikia mahitaji ya umri na magonjwa. Utunzaji unaozingatia familia utaongeza uwezo

²³ [Tanzania Demographic and Health Survey, 2015-16](#). Ministry of Health, 2016.

wa watoto kuchukua jukumu la afya yao wenyewe wakati wanapobadilika hadi kufikia ujana.²⁵ Mpito huu utakuwa muhimu sana kwa wasichana wakati wanachukua majukumu makubwa kwa miili yao na kuwa mama wa baadaye.

Ili kudumisha afya njema ya watoto, USAID itaimarisha ubora na upatikanaji wa huduma za afya ya msingi na kushughulikia vikwazo vya kijamii, kifedha, habari, na kijiografia vya matumizi ya huduma hizo.²⁶ Ili kuongeza uwezo wao wa utambuzi na mwili, watoto wanahitaji kula vyakula salama na vyenye virutubisho (haswa wakati wa siku 1000 za kwanza kupunguza udumavu na utapiamlo), ambayo inahitaji kuboresha upatikanaji na ufikiaji wa vyakula kama hivyo katika masoko ya ndani kwa mwaka mzima.²⁷ USAID itasaidia mbinu zinazojitoshesha za mabadiliko ya tabia kutokana na tofauti za kijinsia na kijamii ili kuboresha uamuzi wa watoto na familia zao.

Nchi ambazo zimefanikiwa vizuri katika kuboresha hatua zao za kiafya na kiuchumi katika miongo iliyopita zimewekeza kwa watoto wao na kulinda haki zao.²⁸ Ujumbe huo utachunguza programu mpya kulingana na ushahidi wa kuwasaidia watoto na vijana balehe pia inahitaji umakini wakati wa kutayarisha mazingira yao- ndani ya familia na vitongoji vyao. Utoto sio wakati salama kwa Watanzania wengi, na vurugu na majeraha waliyoyapata katika umri huu huharibu msingi thabiti ambao watoto wanahitaji kuishi maisha yenye afya na tija. Karibu robo tatu ya wanawake na wanaume hutendewa unyanyasaji wa kimwili na mtu mzima au mwenzi wa karibu kabla ya umri wa miaka 18; Asilimia 27 ya wasichana na asilimia 12 ya wavulana nchini Tanzania hutendewa unyanyasaji wa kijinsia kabla ya umri wa miaka 18; na asilimia 25 hutendewa unyanyasaji wa kihemko na mtu mzima wakati wa utoto.²⁹

USAID itazingatia ukuaji wa watoto kupitia uundaji wa uhusiano wa kijamii unaosaidia na wenye afya na uhakika wa usalama nyumbani kwao na shuleni. Mahusiano salama kama haya ni muhimu kwa afya ya mwili na ukuaji wa utambuzi.³⁰ Kinga pia ni pamoja na kushughulikia baadhi ya sababu za msingi zinazochangia kuongezeka kwa madhara ya usafirishaji haramu wa watu na ndoa za utotoni. Kwa kuongezea, USAID itasaidia njia za maana kwa watoto na vijana wadogo kuchangia katika jamii zao na kuhisi kuthaminiwa, ambayo huongeza ufikiaji wa elimu na mapato ya kudumu maishani, kujenaga jamii, na kuhakikisha demokrasia yenye afya.³¹

Katika Dira yao 2025, GOT inakusudia kupata maisha bora ya hali ya juu kwa watu wake, pamoja na

²⁴ [What is the Role of Teachers in Preparing Future Generations?](#), Brookings, 2017.

²⁵ [Family-oriented and Family-centered Care and Pediatric](#), National Institute of Health, 2009.

²⁶ A qualitative exploration of health workers' and clients' perceptions of barriers to completing four antenatal care visits, Health Policy and Planning, 2016.

²⁷ [Investing in Nutrition: the Foundation for Development](#), World Bank, 2017.

²⁸ [A future for the world's children?](#) The Lancet, 2020.

²⁹ [Tanzania Violence Against Children Report](#), UNICEF, 2011.

³⁰ [Social Connection on Childhood Development](#), Children's Bureau, 2019.

³¹ [Youth Civic Engagement Has Lasting Benefits](#), International Youth Foundation, 2018.

kutoa elimu ya msingi kwa wote, kutokomeza ujinga wa kusoma na kuandika, kupata huduma ya msingi ya afya kwa wote, na kupunguza vifo vya watoto wachanga na akina mama kwa robo tatu. Kwa hivyo, GOT imejitolea kuweka kipaumbele kwa watoto ili waweze kufanikiwa na kuongeza michango yao kwa jamii wanapokua.³² Kusaidia matokeo bora ya afya na elimu kwa watoto kutaongeza uwezo wa raia na Serikali ya Tanzania kufikia kujitegemea. DO hii itazingatia kukuza uwezo wa wananchi - haswa kuboresha viwango katika ubora wa elimu na afya ya mtoto. Kupitia ushirikiano na misaada kwa wizara za serikali, watendaji wa sekta binafsi, na Halmashauri na AZAKI zinazotoa huduma za afya na elimu, DO hii itaboresha ubora na upatikanaji wa huduma muhimu zinazoathiri metriki hizi.

Sambamba, iliyounganishwa na DO3, USAID inatarajia kuwa shughuli zitaboreshwa kwenye kwenye taasisi katika ngazi za mitaa na kitaifa. Uwezo huu ulioboreshwa wa raia na serikali utachangia katika uwezo ulioimarishwa wa kufikia hali ya kujitegemea.

IR 1.1: Matokeo ya Kujifunza yameboreshwa

Msingi imara ambao watoto wanapata kupitia hesabu, kusoma, kuandika, na stadi za kijamii na kihemko hufungua fursa za kubadilisha njia ya mtoto, familia, jamii, na nchi. GOT inakabiliwa na changamoto kubwa katika kushughulikia mahitaji ya mamilioni ya watoto wanaohitaji kuelimishwa.³³ Ili kuongeza uwezo wa Mtanzania na kushughulikia Ongezeko la watoto ambao watahitaji kuelimishwa, USAID itatafsiri upya uhusiano wetu wa kitaifa kwenye ngazi za mitaa kuhakikisha kuwa USAID inashirikiana na jamii ambazo zimedhamiria kuelimisha watoto wao. USAID ina historia ndefu ya kufanya kazi kwa mafanikio na washirika wa GOT katika elimu na itasaidia uhusiano huo kuongeza uwekezaji na kuhakikisha uhamishaji endelevu kusaidia GOT.

Katika kuonesha dhamira yake kwenye elimu, GOT imepitisha sera ambazo zitawezesha na kurahisha utoaji wa huduma ya elimu nchini kote ikiwa ni pamoja na elimu bila malipo kwa wote.

Licha ya mpangilio mzuri wa sera, GOT haina rasilimali za kushughulikia changamoto nyingi za kielimu kote nchini. Madarasa na vifaa vya maji, usafi wa mazingira, na usafi (WASH) havipatikani kwa urahisi na mara nyingi huwa katika hali mbaya, ambayo huathiri sana uwezo wa wasichana kupata elimu. Walimu hawajapewa mafunzo vizuri au wanajali utofauti wa kijinsia, na kuna watoto wengi kuliko uwezo wa kuwapokea shuleni. Kwa sababu hiyo, watoto wengi, haswa wasichana, wanaotafuta ustadi wa msingi wa elimu hawapati huduma kutoka mfumo ambao umezidiwa.³⁴

Programu ya elimu itazingatia uboreshaji wa kusoma, kuandika, hesabu, na elimu ya jamii na ya mihemko kwa wanafunzi katika shule ya awali kuanzia darasa la nne na mafunzo bora ya ualimu, mafundisho ya darasa, na ushiriki wa wazazi. USAID itaongeza uwekezaji wa elimu na lishe katika miko

³² [Tanzania Development Vision 2025](#), Section 3.1, Ministry of Finance and Planning, 2016.

³³ [Tanzania National Education Profile](#), Education Policy and Data Center, 2018.

³⁴ [Tanzania Human Rights Report](#), Legal and Human Rights Centre, 2019.

na wilaya ili kukuza tabia zinazojumuisha utoaji wa fursa bora za ufaulu kwa wasichana. Shule na vyumba vya madarasa vitafanywa salama na jumuishi kukuza masomo kwa wanafunzi wote. Kwa kushirikiana na DO3, usaidizi wa USAID utasaidia kugharamia kujitegemea na kujijengea uwezo katika mifumo ya elimu kwa kutoa maendeleo ya kitaalam kwa maafisa wa elimu wa ngazi ya chini na kuboresha uwezo wao wa kupanga na kutanguliza mahitaji ya elimu kupitia mchakato wa bajeti ya LGA. Ili kuongeza athari chanya za utoaji wa huduma kwa watoto, USAID itashirikiana na kubadilishana uzoefu ili jamii, wafadhili, na GOT waweze kuiga kazi na kueneza programu yetu.

Pia tutashirikisha sekta binafsi kufanya uwekezaji wa pamoja katika elimu kupitia ununuzi wa vifaa vya shule na vifaa vya mtaala, ukarabati wa miundombinu ya shule na ujenzi, ughramiaji wa ada ya shule, mafunzo ya ualimu, na teknolojia na kuongeza suluhisho la soko ili kuboresha ubora wa elimu. Kazi yetu itajumuisha kushirikiana na shule binafsi ili kupanua upatikanaji wa huduma za elimu kwa idadi ya wanafunzi inayokua kwa kasi nchini Tanzania. Ushirikiano huu utaongeza uwezo wa Tanzania kutotegemea sana fedha za misaada kutoka nje badala yake itajipatia fedha kwa utatuzi wa chagamotozake za kimaendeleo.

IR. 1.2: Matokeo ya Lishe na afya ya kaya yameboreshwa

Ili watoto watumie fursa ambazo zinapatikana maishani, wanahitaji kupata huduma ya afya, chakula salama na chenye lishe, na lazima wajifunze na kuenenda kwa tabia njema. Hitaji hili ni muhimu sana kwa wasichana ambao wanaonekana kama kizazi cha baadaye cha watunzaji na ambao wanahitaji kuwa tayari kufanya maamuzi yanayohusiana na afya zao na afya ya familia zao. USAID itaunganisha msaada kwa GOT na lishe na vipaumbele vya afya ya mama, mtoto mchanga, mtoto, na ujana. Ndani ya sekta ya afya, kuna viongozi wataalamu hodari wanaozingatia masuala haya. Kwa mfano, kikundi kazi cha mawaziri wanaoshughulikia lishe kimedhamiria sana kutekeleza njia bora za kimataifa za sekta ya afya. USAID itaimarisha ubora na upatikanaji wa huduma za afya ya msingi na kuboresha lishe ya watoto ndani ya siku 1,000 za kwanza ili kuhakikisha ukwaji bora wa mwili na utambuzi.

USAID itaongeza upatikanaji na ufikiwaji wa huduma bora ya afya ya msingi. Ingawa Tanzania imepata mafanikio makubwa kwenye matokeo ya afya, bado kila siku nchi inaorodhesha wastani wa vifo 270 miongoni mwa watoto walio chini ya umri wa miaka mitano, kwa kiasi kikubwa vinatokana na magonjwa yanayoweza kukingwa na kutibika. Kiwango cha vifo vya watoto wachanga bado kipo juu kwa asilimia 25 kwa kila watoto 1000 wanaozaliwa hai.³⁵ kutokana na matatizo ya upumuaji, kuzaliwa kabla ya wakati (njiti), maambukizi, Virusi vya Ukimwi, na malaria. Utoaji msaada utasaidia kuongeza majengo na huduma ya afya ya jamii na kuchangia gharama za kujitegemea kwa kuijengea jamii uwezo wa kifedha na kitaalamu ili itoe huduma za watoto kwa ufanisi.

Kwa kuongeza, shughuli zitashirikisha jamii na viongozi wa dini, na washawishi wengine, katika

kueneza ushawishi unaokubalika kuhusu tabia na vitendo rafiki kiafya. Kulingana na DO3, USAID itaanzisha kliniki za afya za sekta binafsi na wasambazaji wa dawa za binadamu kwa kutumia njia za soko ili kujitegemea kifedha.

Kukidhi mahitaji ya virutubisho ni moja ya sharti la kuzuia utapiamlo - muda wa siku 1,000 ni muhimu. Nchini Tanzania, zaidi ya watoto milioni 2.7 chini ya umri wa miaka mitano wamedumaa,³⁶ kiasi ambacho kimeathiri wavulana kupita kifani.³⁷ Udumavu unapoingia maishani humuingiza mtoto kwenye maisha ya shida wakati wote wa maisha yake, pamoja na kumpunguzia ukuaji wake, uwezo wa utambuzi, ufaulu shuleni, na tija kiuchumi pamoja na ongezeko la vifo na dhiki za madhara ya magonjwa sugu. Mbali na kudumaa, viwango vya chini vya utofauti wa lishe pia vinachangia sana utapiamlo nchini Tanzania. Utafiti wa hivi karibuni ulihitimisha kuwa asilimia 60 ya idadi ya Watanzania hawawezi kumudu lishe ya kutosha.³⁸

USAID itatumia njia ya kuhusisha sekta mbalimbali kuimarisha sekta za wizara, LGAs, AZAKI, na jamii kuboresha desturi ya lishe kwa akina mama, watoto wachanga, na watoto wadogo na kuunganisha hatua hii katika sekta zote (afya, kilimo, WASH, elimu). Kupitia mfumo wa afya, USAID itafanya kazi ya kuboresha ubora wa huduma za lishe na ushauri. Kwa kuongezea, USAID itabadilisha programu za kilimo na lishe ili kuhakikisha upatikanaji na utumiaji wa vyakula salama na vyenye lishe. Mikakati iliyoboreshwa ya mabadiliko ya kijamii na tabia ni muhimu kwa kuongeza njia bora za lishe, mahitaji ya huduma na bidhaa, na matumizi ya huduma.

Utoaji msaada utawapa jamii, viongozi wa dini, familia, na wafanyakazi wa huduma ya afya ujuzi na taarifa sahihi ili kuongeza ufikiaji na utumiaji wa huduma bora kwa watoto. Kwa kushirikiana na DO2, njia bora za mabadiliko ya tabia zitaboresha lishe kwa wanawake kwa afya yao wenyewe, na pia afya ya watoto wao, wakati wa kushughulikia visababishi changamano ambavyo huboresha tabia.

USAID ina jukumu kubwa na la kuongoza miongoni mwa wafadhili nchini Tanzania, pamoja na ndani ya sekta ya afya, elimu, na lishe. Kwa jukumu hilo, USAID inatoa mwongozo katika majadiliano ya uendeshaji ambao unahakikisha kuwa kanuni endelevu na maendeleo yanayotokana na biashara yanatekelezwa na washirika wote. USAID itasaidia kuunganisha ujumbe wa wafadhili ili kuchochea kipaumbele cha GOT kwenye rasilimali kwa sekta za afya, lishe, na kilimo. Kazi hii itajumuisha kuchunguza ushirikiano kupitia ushiriki wa sekta binafsi juu ya lishe, usafi, na ujumbe wa afya na mabadiliko ya tabia, usindikaji na urutubishaji wa chakula, na ubadilishaji wa fursa sawa za thamani ya pamoja kwa Serikali ya Marekani (USG) na sekta binafsi.

³⁵ [Tanzania Demographic and Health Survey, 2015-16](#). Ministry of Health, 2016.

³⁶ Ibid.

³⁷ Trends in the Prevalence of Stunting in Tanzania, Nutrition Journal, 2019.

³⁸ [Fill the Nutrient Gap](#), World Food Programme and the Tanzanian Food and Nutrition Center Nutrition, 2019.

IR1.3: Miundo salama inayosaidia jamii imeimarishwa

Mahusiano chanya ya familia na jamii, ustahimilivu wa kijamii na kihisia, na usalama sio vitu vyenye umuhimu mdogo kwa ukuaji kiafya na kiutambuzi kuliko kupata lishe bora, huduma ya afya na elimu. Hata hivyo, mara nyingi utoto uliopitia maisha salama na lishe bora unaweza kukatizwa au kukwamishwa na vurugu, ambazo zinamomonyoa msingi ambao watoto wanahitaji katika maisha yenye tija^{39, 40}

Vurugu za kimatamshi, kihisia, kimwili, kingono, na zingine ni za kawaida - ingawa haziripotiwi sana au kukubaliwa.⁴¹ Wakati jitihada za kushughulikia ukatili wa kijinsia (GBV), unyanyasaji unaofanywa shuleni, ndoa za mapema na za kulazimishwa kwa watoto (CEFM), na watoto walio katika mazingira hatarishi, hatua mpya za kusaidia za USAID zitafundisha wanajamii, walezi, na vijana kuunda mazingira salama na wezeshi nyumbani ambapo watoto wanaweza kufanikiwa. Kwa kuwa masuala haya yanaathiri wasichana, USAID itashirikiana na jamii kufikiria tena siku zijazo wanazoonza kwa wasichana wao na wanawake wa baadaye wa jamii yao. Jitihada chini ya IR 1.3 zinasaidia moja kwa moja hatua hizo zilizotajwa mahali pengine katika DO1, na zina umuhimu sawa katika kusaidia kuhakikisha kizazi kijacho cha Watanzania ikinafanikiwa.

Changamoto ya unyanyasaji dhidi ya watoto itakuwa lengo la juhudi za kuonesha mwanga kwa kuwafundisha wazazi na walezi wa nyumba salama, mashuleni, na maeneo mengine ambayo watoto hutumia muda wao. Shughuli zitaongeza ushiriki wa maana wa wazazi na walezi katika usimamiaji wa huduma ambazo zinaathiri moja kwa moja ustawi wa watoto wao. Kwa kuongezea, shughuli mpya zitajielekeza kwenye uwezo mabadiliko ya mienendo ya wazazi na / au walezi ndani ya nyumba, haswa inayohusiana na nidhamu nzuri na mitazamo ya ukuaji.⁴² Rika chanya na mitandao ya kijamii ni muhimu kwa ustawi wa kihisia, utatuzi wa shida, na uandaaji wa utaratibu wenye kinga ya kuzuia matumizi ya vurugu kusuluhisha mizozo.⁴³ Kwa hivyo, USAID itabuni njia za kuelezea tena uhusiano wetu kwa kuunda jamii salama au fursa za kiraia (kwa mfano, bunge la wanafunzi / serikali, vilabu, michezo iliyopangwa) ili watoto waweze kustawi.

³⁹ [Losing Generations: Adolescents in High-Risk Settings](#). National Research Council. 1993.

⁴⁰ [Developmental potential in the first five years for children in developing countries](#). The Lancet, 2007.

⁴¹ [Tanzania Violence Against Children Report](#), UNICEF, 2011.

⁴² Decades of Evidence Demonstrate the Early Childhood Programs Can Benefit Children and Provide Economic Returns. RAND Corporation, 2017

⁴³ [Discovering What Kids Need to Succeed- 40 Developmental Assets for Adolescents](#), The Search Institute, 2020.

Dhana kutoka nadharia chanya ya ukuzaji wa vijana pia zitatumika kwenye programu zote - haswa zile zinazolenga kujenga uthabiti wa kihemko na utambulisho chanya binafsi baina ya watoto. Wakati dhana nyingi zilizotajwa hapo juu ni mpya kwa programu za maendeleo nchini Tanzania, USAID ina historia nzuri ya kufanya majaribio kama hayo duniani kote na kuna faida linganifu ya kuanzisha, kujaribu, na kutathmini mazoea mazuri yaliyowekwa na kutumika kwenye mazingira mapya.

Usafirishaji haramu wa binadamu, Ukatili wa Kijinsia (GBV/UWAKI), na mazoea mabaya ya kitamaduni - pamoja na CEFM na ukeketaji kwa wanawake - ni masuala ya maslahi na ya mashaka kwa USG; na kwa hivyo, hatua zitalenga udhaifu unaosababisha au kuchangia ukiukaji huu wa haki. Mbinu za IR zitahakikisha kuwa zinakidhi mahitaji ya wasichana na shughuli zinazozingatia jinsia zitatumika na kuongoza kwenye suluhisho lolote. Tutachunguza na kuanzisha ushirikiano mpya ili kuendeleza juhudi hizi.

DO2: Uwezeshaji, Tija, na Ushiriki wa Watanzania wenye umri wa miaka 15-35 Umeongezeka

Tamko na Nadharia tete ya Maendeleo: *Ikiwa Watanzania wenye umri wa miaka 15 hadi 35 wanapata na kutumia huduma bora za afya na elimu, watapata ujuzi unaohitajika sana na kuanzisha vyanzo vya mapato, na kuweza kushiriki kikamilifu na kuongoza juhudi katika maisha ya raia, basi watakuwa wananchi wenye uwezo, wazalishaji, na wanaoshiriki.*

Dira ya Maendeleo ya 2025 ya Tanzania inatoa wito wa upatikanaji wa elimu na huduma ya afya kwa wote (Lengo 1); uchumi wa mseto, usimamizi imara wa maliasili, na kuachia huru nguvu ya masoko na sekta binafsi (Lengo 5); na jamii yenye uwazi na ya kidemokrasia inayojumuisha sauti za vijana (Lengo 4). Kwa kuzingatia zaidi, Lengo la 4 linaifikiria Tanzania kama taifa lenye watu fikra za maendeleo na moyo wa ushindani, ubunifu, na ugunduzi katika kushughulikia changamoto za maendeleo kwa ufanisi na kushindana kwa ufanisi kikanda na kimataifa.⁴⁴

Sambamba na dira hizi, DO2 itajenga na kutumia nguvu za vijana wa Kitanzania, ikiwapatia huduma za afya na elimu, fursa za kiuchumi, na ujuzi wa uongozi wanaohitaji ili kuifanya nchi ijitegemee. Asilimia thelathini na moja ya Watanzania wana umri kati ya miaka 15-35. Wanakabiliwa na changamoto ya kupata ajira au fursa za kiuchumi, kubaki shuleni, kulea familia, kupata huduma za afya, na kutetea mabadiliko wanayotaka kuona katika jamii zao na nchi.

DO2 itaboresha matokeo ya afya na elimu kwa Watanzania wenye umri wa miaka 15-35. Kwa kupanua na kuwapa ustadi wafanyakazi wa huduma ya afya na waelimishaji, na kutumia mbinu zenye ushahidi kuongeza upatikanaji ubora, na utumiaji wa huduma za afya na elimu, kuwawezesha vijana wa Kitanzania kumiliki ustawi wao. Utafiti unaonesha kuwa matokeo ya kiafya yana athari ya moja kwa moja na chanya katika ukuaji wa uchumi, na katika kuongeza tija na mapato kidogo

⁴⁴ [Tanzania Development Vision 2025](#), Sections 1.2, 3.1, 3.3, and 4.3, Ministry of Finance and Planning, 2016.

kuelekezwa kwenye huduma ya afya kwa muda mrefu.⁴⁵ USAID itashughulikia masuala ya ubora, upatikanaji, na ufikiwaji wa huduma ili kuhakikisha kwamba vijana wanatafuta na kupata huduma za afya zinazofaa na kukidhi mahitaji yao maalum.⁴⁶ USAID itashughulikia masuala ya upatikanaji bora, ufikiwaji kwa hakikisha vijana wa kiume na wa kike wanasalia shuleni kupata ujuzi unaohitajika kwa ajira yenye faida au kutafuta fursa za ujasiriamali. USAID itakuza njia mbadala za elimu na / au ukuzaji wa ujuzi au kuwarudisha tena vijana kwenye mfumo rasmi wa shule. Msichana wa Kitanzania mmoja kati ya watatu anaolewa kabla ya kabla siku yake ya kuzaliwa kwake kutimiza mwaka wake wa 18.⁴⁷

Ndoa za Mapema za Utotoni na za kulazimishwa zinavuruga fursa za wasichana kuhudhuria shule, mara nyingi husababisha Ukatili wa Kijinsia, na kuwaingiza wasichana wengi kwenye maisha ya shida kuzidi uwezo wao wote. Katika kuoanisha shughuli na IR 1.3, ujumbe utashughulikia CEFM na GBV kwa kutumia mbinu za jamii - kwa kulenga kampeni kupitia programu za kielimu na kiafya, na pia kufanya kazi ya kuelimisha AZAKI zinazozingatia vijana. Programu itaongeza mwamko wa kuepusha ukatili kutoka kwa wenzi wa karibu, ambao kwa asilimia 40, ni kiasi kikubwa sana. Katika kushughulikia masuala haya ya kimfumo, USAID itawezesha wanawake na wasichana wadogo zaidi kutimiza uwezo wao na kuchangia kikamilifu katika masomo yao, kazi, jamii, na familia zao.

⁴⁵ [Exploring the Impact of Healthcare on Economic Growth in Africa](#), Applied Economics and Finance, 2019.

⁴⁶ [Assessment of Barriers to Accessing Health Services for Disadvantaged Adolescents in Tanzania](#), UNICEF, 2018.

⁴⁷ [State of the World's Children](#), UNICEF, 2017.

Programu inayolenga vijana ya USAID itashughulikia changamoto na vizuizi ambavyo vijana wa Kitanzania wanakutana navyo wakati wa kutafuta ajira au fursa za ujasiriamali. Mbali na mapungufu ya ustadi, vizuizi hivi ni pamoja na taarifa ambazo si kamili kuhusu soko la ajira, ukosefu viwango vya kuajiliwa, mtaji mdogo wa kijamii ikiwa ni pamoja na ukosefu wa ushauri, ukosefu wa upatikaji wa fedha, na maoni mabaya juu ya kuajiri vijana.⁴⁸ USAID itashirikiana na sekta binafsi kuhamasisha fursa kwa vijana ili wapate uzoefu katika nguvukazi- hiki ni moja ya vizuizi vya kwanza vinavyowakabili vijana wakati wa kutafuta ajira.

Katika kuongeza fursa za kiuchumi tutaboresha dhamira na uwezo wa kuiendeleza Tanzania katika safari yake ya kujitegemea. Wakati DO hii inawalenga vijana kwanza, kujishughulisha na kuwawezesha watu walio katika hali duni kutatumika kama kanuni elekezi kwa shughuli za USAID. Hii itasaidia kupunguza pengo la kijinsia kiuchumi kwani wanawake wengi wanapata ujuzi wanaohitaji kuanzisha biashara au kuingia kazini, haswa kwa kilimo ambacho hushirikisha karibu asilimia 80 ya wanawake wa Kitanzania. Jitihada za kupanua fursa rasmi za kiuchumi zitahitajika kuzingatiwa, na kutafuta kupunguza usawa kati ya wanaume na wanawake. Kwa mfano, kuongeza mapato na kurasimisha biashara za wanawake kwa njia ya kuwawezesha kupata mafunzo ya huduma za maendeleo ya biashara, na fedha kwa gharama nafuu, .⁴⁹

Tanzania inapata alama chini ya wastani kwa nchi zenye uchumi wa kipato cha kati ngazi ya chini katika uwezo wa kiuchumi. Kupitia kuunganisha sekta binafsi na vijana na taasisi za elimu, vijana watapata ujuzi wa mahitaji (ambayo mengi yanahusiana na TEHAMA) na USAID itaendelea kuwekeza kwa wazalishaji wa kiwango cha kati ili kubadilisha bidhaa zao kwa maduka ya ndani na nje.

Ni muhimu vijana watazamwe kama mali na vichocheo hai vya mabadiliko. DO2 itaimarisha ushiriki wa wananchi auongozi miongoni mwa watoto wa miaka 15-35, kwa kutoa fursa za ushiriki bora. Bila kupaza sauti au jukwaa, mitazamo ya vijana, matarajio, na masuala yataendelea kupuuzwa katika jamii, licha ya wao kuwakilisha idadi kubwa ya watu. Shughuli za ushiriki wa wananchi zinajenga hisia za muda muda mrefu za maisha yenye misingi ya kidemokrasia.⁵⁰ USAID itaendeleza kikamilifu kuwajengea uwezo wa vijana wa Kitanzania waweze kushiriki kikamilifu kwenye asasi za kiraia, kutetea haki zao kama mabingwa katika kuunda Tanzania inayoonesha matarajio yao Kwa kuwaongezea vijana uwezo wa kuchangia kikamilifu kwenye juhudi za maendeleo ya ndani, vijana wa Kitanzania watakuwa na nafasi nzuri ya kutumika kama vichocheo vya mabadiliko ya maendeleo na watetezi wa demokrasia.

⁴⁸ [Barriers to Youth Work Opportunities](#), GSDRC Applied Knowledge Services, 2017.

⁴⁹ [Support for Growth-oriented Women Entrepreneurs in Tanzania](#), African Development Bank, 2005.

⁵⁰ [Youth Civic Engagement and Leadership](#). ChildFund International and George Washington University, 2014

IR. 2.1: Matokeo ya Afya na Elimu Imeboreshwa

Ili kufanya kazi na Watanzania kuboresha matokeo yao ya kiafya na kielimu, ni muhimu sana kuliwezesha kundi la umri wa miaka 15-35. Kuboresha matokeo ya afya na elimu kuna uhusiano wa karibu - ambapo uwekezaji katika sekta moja huathiri matokeo katika sekta zote mbili. Uwekezaji huu utawawezesha Watanzania kuishi maisha yenye afya, kutumia muda kidogo na pesa kwa gharama za huduma za afya, na kuwasaidia kubaki shuleni na kuendelea na elimu ya juu au ya ufundi - rasmi na isiyo rasmi - kuwasaidia kuishi.

USAID imefaidika kwa uhusiano thabiti wa kitaalamu na wizara za afya na elimu. Kwa upande wa afya, GOT imefanya uwekezaji mkubwa na inatambua uhitaji wa kuboresha mfumo wa afya. Kwa mfano, GOT imefanya juhudi za kuajiri na kuwapanga wahudumu wa afya zaidi kote nchini. Mgawanyo wa bajeti ya matumizi ya ndani kwa afya umeongeza muda wa ziada, kutoka asilimia 75 mwaka 2016 hadi kufikia asilimia 85 ya jumla ya bajeti ya afya ya mwaka 2019, ikionesha ongezeko la kujitegemea kifedha.

USAID inafanya kazi kwa karibu na GOT na mashirika ya wafadhili ya kimataifa kusaidia matokeo ya kiafya. Mifano inajumuisha: Programu ya Kitaifa ya Kudhibiti Malaria, Mpango wa Kutokomeza Malaria Zanzibar na Mfuko wa Dunia wa kuzuia, kugundua na kutibu malaria; Mpango wa Kitaifa wa Kifua Kikuu na Ukoma wa MOH kushughulikia TB; na Wizara ya Fedha na Mipango kuhakikisha kwamba gawio la idadi ya watu linajumuishwa katika sera na mipango ya sekta ya afya.

Kwenye elimu, GOT imepiga hatua katika kupanua fursa za elimu ya utaalumu na ya ufundi. Shule za binafsi zinasaidia kukidhi mahitaji ya elimu na kuwa sehemu ya njia endelevu ya kuwezesha vizuri sekta ya elimu kukidhi mahitaji ya vijana wa Kitanzania. USAID itaendeleza ushirikiano wake na Benki ya Dunia, UNICEF, na KOICA, miongoni mwa zingine, kukuza elimu ya wasichana. Kama ilivyo USAID, washirika hawa wanafanya kazi ili kuboresha ufikiaji wa kiwango cha sekondari, kwa msisitizo wa kutoa fursa kwa wasichana kubaki shuleni au kurudi shuleni ikiwa watakua waliacha masomo.

Ili kufikia matokeo, USAID itaendelea kutafsiri uhusiano wake wa maendeleo na Watanzania, kupitia ushirikiano mpya na ulioimarishwa na mashirika ya ndani na sekta binafsi. Kutokana na uwekezaji wa awali wa USAID, sasa kuna mashirika ya Kitanzania ambayo yana uwezo wa kupokea tuzo kubwa za afya za USAID na pia ufadhili kutoka kwa washirika wengine wa maendeleo. Zaidi ya hayo, kwa upande wa mashirika ya afya, timu ya elimu ya USAID itachunguza ushirikiano na watendaji wa

sekta binafsi namna yakukuza TEHAMA, kufundisha walimu, na kuboresha ufikiaji na ubora wa fursa za elimu ya ufundi. Ujumuishaji elimu binafsi inayotoa stadi zinazohitajika kwenye soko la ajira na uwezo wa wahitimu kupata fursa za kiuchumi itakuwa mtazamo muhimu wa uwekezaji wa elimu wa USAID.

IR 2.2: Fursa za Kiuchumi zimeongezwa

Takriban wahitimu wapya 800,000 kila mwaka huingia kwenye nguvu kazi, ni asilimia ndogo tu miongoni mwao ndio wanaoweza kupata ajira, ni muhimu kuhakikisha kuwa vijana wana ujuzi muhimu wa kitaalamu na rahisi kupata na kuanzisha ajira. USAID itafanya kazi na sekta binafsi na za umma kuhakikisha kuwa mafunzo ya ufundi yanahusishwa na mahitaji ya masoko ya ajira yanayoibuka, kwani kuboresha hasa ujuzi kunaweza kusababisha uchumi wa mseto zaidi.⁵¹, utalii, na huduma ya afya, wakati pia inahimiza ukuzaji wa ujuzi katika sekta zingine zenye uwezo mkubwa wa uchumi, pale inapowezekana. USAID itazidisha uelewa wake juu ya sekta za uchumi ambazo zinatoa fursa zaidi hasa kwa wasichana.

Kwa zaidi ya asilimia 50 ya Pato la Taifa sekta zisizo rasmi Tanzania ni moja ya sekta kubwa, kama ilivyo asilimia ya Pato la Taifa la nchi yoyote iliyo Kusini mwa Jangwa la Sahara.⁵² Mchango wa ajira isiyo rasmi katika jumla ya ajira nchini Tanzania ni asilimia 90.6.⁵³ Vichocheo vya mkwamo ni mzigo mzito wa sheria na ushuru ambao bila kukusudia unasukuma wafanyabiashara kubaki kidogo chini ya kiwango.

Hii inaathiri vibaya biashara rasmi wakati wa kushindana kulipa ushuru na kushughulikia mizigo ya kiutawala. Makampuni yasiyo rasmi yanazuia ukuaji kwa sababu yanatoa ulinzi duni kwa wafanyakazi, hayachangii sana mapato ya ushuru, na hayawezi kupata mkopo au kukuza minyororo ya thamani ya sekta rasmi.⁵⁴

Kutokana na ukosefu wa ajira kwenye sekta rasmi, vijana wanavutwa na uchumi usio rasmi kwa sababu ya uwepo vizuizi vichache vya kuingia na fursa ya kupata mapato haraka. Mkakati huu utasaidia mazingira ambayo yanawezesha urasimishaji wa biashara na unahimiza ajira rasmi kupitia elimu na kuwaunganisha wanaotafuta kazi na waajiri wanaofanya kazi katika uchumi rasmi. Kwa kuongezea, kupitia hii IR na IR 2.3, USAID itahimiza vijana na wafanyabiashara kujifunza namna ya kutumia kinga za imara kali za wafanyakazi ambazo zitaongeza dhamana yao.

Kupitia ushirikiano mpya na mielekeo yenye ubunifu, USAID itahimiza uanzishaji wa kazi. USAID itaendelea kusaidia fursa zenye ubunifu na ushirikiano, kama vile ushirikiano wake wa karibu na Mfuko wa Ubunifu wa

⁵¹ [Tanzania: How Boosting Work Skills through Education can Lead to Economic Diversification](#), World Bank, 2016.

⁵² [Tanzania: How Boosting Work Skills through Education can Lead to Economic Diversification](#), World Bank, 2016.

⁵³ [Women and Men in the Informal Economy: A Statistical Picture, Third Edition](#), International Labor Organization, 2018.

⁵⁴ [Tanzania seeks to quantify the informal economy](#), Oxford Business Group, 2018

Maendeleo ya Binadamu (shirika linalofadhiliwa na UKAID linalotambua na kusaidia juhudi za majaribio za ubunifu, ambazo zimebuniwa na kutekelezwa na wajasiriamali wadogo). Manufaa linganifu ya USAID katika maendeleo yanayolenga vijana ni kina na anuwai ya hatua zilizopo za kisekta na kitandao iliyowekwa katika maeneo yenye mlengo wa kijiografia. USAID itakuza maendeleo yanayotokana na biashara katika kwingineko yake, hatua za ushonaji kuhakikisha vijana wanaweza kupata fursa za kiuchumi zinazoandaliwa na programu kujengwa juu ya kazi zilizopo kwenye afya, elimu, na WASH.

USAID itafadhili mafunzo ya ujasiriamali kwa vijana yanayozingatia ustadi unaohitajika kuendesha biashara yenye faida (kwa mfano, usimamizi wa majanga, kupata fedha, kuzindua miradi mipya), haswa inayohusishwa na minyororo ya thamani ya kilimo na kuendesha kibinafsi, watoa huduma, na watoa huduma wa WASH. Katika programu ya elimu ya juu, dhamira hiyo itahimiza mitaala inayolenga soko na ushirikiano na sekta binafsi katika kuongeza fursa kwa vijana, haswa wanawake wenye umri mdogo, kupata kazi au kutafuta fursa za ujasiriamali baada ya kuhitimu.

USAID itafuatilia na kuweka ukuaji wenye fursa za ajira katika sekta zote za umma na za kibinafsi, pamoja na waalimu na wafanyakazi wa afya, kuhamasisha soko linalolenga ajira kwa vijana. Ujumbe huo utakuza fursa za ajira kwa vijana katika uhifadhi unaoongozwa na jamii na minyororo ya thamani inayohusiana. Hii inaweza kuunda fursa zaidi za ajira katika tasnia ya utalii kupitia usimamizi mzuri wa maliasili za Tanzania. Kuboresha uhusiano wa minyororo wa thamani kati ya wazalishaji na watumiaji pamoja na kuboresha upatikanaji wa masoko yenye nguvu na mitandao inayofanya kazi ya kibiashara ni muhimu katika kuhamasisha uwekezaji wa sekta binafsi nchini Tanzania na kutengeneza fursa za kiuchumi kwa vijana wa Kitanzania. Tutaimarisha uratibu wetu chini ya mkakati huu na washirika wa maendeleo.

IR 2.3: Ushiriki wa Uraia na Uongozi Umeongezeka

IR 2.3 itasaidia matakwa ya vijana wa Kitanzania kuchangia juhudi na maamuzi yatakayojenga jamii yao. Kuboresha na kuongeza ushiriki wa wananchi na ujuzi wa uongozi miongoni mwa vijana, kwa kufanya kazi na jamii na Asasi za Kiraia, itatoa njia muhimu zinazoweza kupatikana kwa wananchi wachangie kwenye juhudi za maendeleo, na sauti za vijana ziwe rasmi, na zijumuishwe, na kusikilizwa. Tutatumia fursa za kufanya kazi kwa karibu zaidi na AZAKI, tukizingatia nafasi muhimu ambazo tunaweza kurekebisha uhusiano wetu na Watanzania kuanzisha shughuli endelevu zinazoongozwa na wenyeji, zenye athari. Vijana nchini Tanzania wataweza tu kufikia matarajio yao na kuchangia vyema katika ustawi wa muda mrefu wa nchi kama watapata njia nzuri na za maana za kushiriki katika fursa za kiraia. Vijana wengi nchini Tanzania wanajishughulisha na shughuli za uraia, haswa kwa kujitolea. Wanaonesha hisia kali za uwajibikaji na wanataka kujumuishwa zaidi kwenye mchakato wa kukuza au kuboresha jamii zao, na kuelezea misongo ya kuhisi wamenyimwa kazi, hawana nguvu, na hawawezi kushiriki katika kufanya uamuzi.⁵⁵ Sauti na maoni ya wanawake vijana zitatafutwa kwa maksudi wakati wote wa Matokeo ya Kati kwa sababu vipaumbele vya vya utetezi na ushirikishwaji wa wasichana vinaweza kuwa tofauti na vipaumbele vya vijana wa kiume.

⁵⁵ [YouthMap Assessment Report: Tanzanian Youth: Assets & Opportunities](#), International Youth Foundation, 2014.

Kupitia IR2.3, na kukamilishwa jitihada zilizomo kwenye DO3, USAID itazisaidia Asasi za Kiraia ambazo zinaendeleza ushirikishwaji wa vijana, uongozi, na masuala ya umuhimu yanayohusu vijana. Wakati huo ni muhimu yapatikane mashirika ya kiraia yanayozingatia masilahi ya vijana, hii ni uwezo wa uongozi kwa mtu binafsi, kujitolea, na kuwezesha vijana kushiriki kama raia mahiri. USAID itabainisha na kuwapa vijana ujuzi wa kutafuta na kuchukua majukumu makubwa ya uongozi ndani ya jamii, ikiwa ni pamoja na vituo vya vijana, serikali za mitaa, na ndani ya miundo mingine ya kiraia na kisiasa. USAID inatambua kuwa ukuzaji wa uwezo wa binadamu katika maeneo kama vile uongozi, upangaji wa jamii, uelewa wa haki, na harakati za uraia ni jaribio la muda mrefu na ngumu; na tutatafuta mbinu za ubunifu na ushirikiano ili kuendeleza malengo haya. Kuwezesha AZAKI zinazoongozwa au zinazowalenga vijana ziwe na ustadi mzuri wa usimamizi wa shirika, utaratibu mzuri wa kutafuta mapato, na kuhamasisha ushirikishwaji wao ndani ya jamii, kutawawezesha kuendeleza shughuli zao na kugharamia shughuli za kujitegemea.

Ili kuboresha kiwango cha uwezo wa raia na asasi za kiraia, USAID itafanya kazi na vikundi vya vijana na vijana kukabiliana na habari zinazozidi kuongezeka na masuala ya vyombo vya habari nchini Tanzania. Mwelekeo wa mawasiliano, hali halisi ya vyombo vya habari na mitandao ya kijamii, na upatikanaji wa habari, haswa inapotokea habari za uwongo na za kupotosha zinaweza kusababisha changamoto za kipekee kwa wananchi vijana. USAID itaongeza kusoma na kuandika kwa dijiti, kusaidia vijana kuelewa jinsi ya kupata na kutathmini habari za ukweli. Kwa ustadi huu, vijana watakuwa na nafasi nzuri ya kutetea suluhisho ambazo zinafaa mahitaji yao na kuwapa njia za kuchangia jamii zao na ustawi wa nchi.

DO3: Uwezo wa Watendaji wa Serikali na Wasio wa Serikali Kwa faida ya Vizazi vya Baadaye

Kauli ya Nadharia tete ya Maendeleo: *Ikiwa watendaji wa serikali na wasio wa serikali watakuwa washirika wenye uwezo, wanaowajibika, na wenye ujasiri katika maendeleo ya Tanzania, wanaweza kuhifadhi maliasili za nchi, na kuonesha maslahi ya raia (haswa vijana), basi vizazi vijavyo vitafaidika na mifumo ya kitaasisi na utawala yenye nguvu endelevu na kuonesha matarajio yao.*

Dira ya Maendeleo ya Tanzania inatamka kwamba ifikapo mwaka 2025 utawala bora unapaswa kuwa umeenea katika mfumo wa uchumi wa jamii kitaifa, na hivyo kuhakikisha utamaduni wa uwajibikaji, kutunuku utendaji mzuri, na kudhibiti ufidadi na maovu mengine katika jamii. Mpango wa 2025 unakusudia kufanikisha haya kupitia mfumo wa taasisi unaoweza kuhamasisha wadau katika jamii, kuratibu hatua za maendeleo, na kujenga uwezo wa sekta ya umma, asasi za kiraia, vyombo vya habari, bunge, taasisi za kutekeleza sheria na wengine wote ndani na nje ya serikali.

Sambamba na dira hizi, uwekezaji chini ya DO3 utakuza taasisi za serikali za mitaa zinazowajibika na zenye uwezo, kwa sehemu kupitia uhusiano uliofafanuliwa tena na GOT ambao unapewa kipaumbele kwa ushirikiano na serikali za mitaa badala ya mamlaka za kitaifa. Kufanya kazi chini ya DO pia kutaunda asasi ya kiraia imara, sekta binafsi yenye nguvu, na kuhifadhi msingi wa maliasili za Tanzania kwa vizazi vijavyo. Kwa kuimarisha miundo hii mipana ya taasisi na kukuza mazingira mazuri zaidi, matokeo chini ya lengo hili yatasaidia kudumisha mafanikio yaliyopatikana chini ya Sheria ya 1 na ya 2. Dhamira ya ushirikiano huu imeunganishwa sana na Dira ya Tanzania 2025, kwa pamoja ikitaka kuhakikisha kuwa Watanzania wanapewa uwezo wa kuwawajibisha viongozi wao na watumishi wa umma; kuunda uchumi wenye nguvu, mseto, ushindani, na; kutumia maliasili ipasavyo.⁵⁶

Katika kuboresha uwezo wa serikali za mtaa kuongoza maendeleo endelevu, USAID itazijenga uwezo wa LGAs kupanua rasilimali watu kwa afya na elimu; kukusanya na kutumia data kuboresha sera ya umma; kukuza maendeleo ya uchumi wa ndani; wafadhili jitihada zao kuelekea kujitegemea kupitia mapato makubwa ya ndani; na usimamiaji wa rasilimali za umma kwa uwazi. DO3 litalenga hasa usimamizi wa fedha wa serikali za mitaa, na kuwezesha ushiriki mkubwa kati ya Halmashauri na wananchi ili kuongeza kiwango ambacho mapato ya umma hutumika kwa uwajibikaji, uwazi na ufanisi. USAID pia itasaidia nchi kusimamia bioanuwai na rasilimali za maji kwa kushirikiana na serikali husika, sekta binafsi, na taasisi za jamii.

Uboreshaji wa utendaji wa serikali pekee hautatosha. DO3 pia itajenga uwezo wa watendaji wa sekta binafsi kuwakilisha vyema masilahi ya wapiga kura wao, kushirikiana na kila mmoja, kuondoa vizuizi vya

⁵⁶ [Tanzania Development Vision 2025](#), Sections 1.2, 4.2, Ministry of Finance and Planning, 2016.

vya kuhamasisha mitaji kimfumo, na kuongeza fursa za kiuchumi kwa kutetea marekebisho ya sera na mazoea ambayo yanazuia uwekezaji wa binafsi.

Kwa kushirikiana na taasisi za Tanzania, USAID itatafuta suluhisho kwa vizuizi vya kimfumo katika ukuaji wa biashara ya ndani na ya kikanda, na kama athari ya isiyo ya moja kwa moja, kuongeza fursa za ajira kwa vijana chini ya DO2. Kipaumbele cha msaada chini ya DO kitaimarisha njia zinazohusu soko kwa kutoa huduma kwenye vituo binafsi vya afya na elimu, kuboresha kujitegemea kwao kifedha na modeli za biashara.

Chini ya DO hii, USAID itaendeleza mifumo ya soko la kujitegemea, mahiri, na inayokua katika sekta ya WASH ambayo inapanua upatikanaji wa maji safi na huduma bora za usafi wa mazingira. USAID itatumia zana za Shirika la Fedha la Maendeleo la Marekani kama dhamana ya mkopo na uwekezaji wa usawa kuhamasisha mtaji binafsi ya ndani. Kwa kufanya hivyo, hatua za USAID zitatambua hasa mahitaji na vizuizi vya kipekee ambavyo vinawakabili wanawake na wasichana, kuhusu ajira, upatikanaji wa mitaji, na ushiriki wao kiuchumi.

Mwishowe, chini ya DO tutawasaidia watendaji wa asasi za kiraia kuwa na uwezo zaidi wa shirika, ujasiri, uwezo wa kifedha, na washirika wa kuaminika, ambao watawakilisha vyema maslahi yao na kushirikiana vyema na serikali. USAID inaelewa kuwa AZAKI za kitaalam zaidi, zenye ujasiri na zenye athari pia zinawakilisha misingi ya jamii ya kidemokrasia - muhimu zaidi kuliko wakati wowote ikipewa hatua za hivi karibuni za GOT ambazo hupunguza haki za raia na kisiasa. Hii itakuwa na jukumu muhimu katika kuimarisha raia mahiri, hodari, na mwenye bidii na asasi ya kiraia inayoonesha kuthamini - muhimu ili kuimarisha kujitolea kwa Mtanzania kwa misingi ya kidemokrasia. Popote inapofaa, tutaendelea kufanya kazi hii kwa uratibu na washirika wengine wa maendeleo.

IR 3.1: Uwezo wa Serikali za Chini Kuongoza Maendeleo Endelevu

Viashiria vya utawala duniani vinaelekezwa kwenye upungufu wa uwezo na dhamira ya serikali GOT kutoa huduma na usimamizi wa rasilimali, Tanzania ilipata alama ya asilimia 21 mwaka 2018, kwa ajili ya ufanisi wa Serikali.⁵⁷ Uwezo wa Halmashauri unakwamishwa kwa sababu ya ukosefu wa wafanyakazi wa kutosha na rasilimali fedha, ushiriki dhaifu wa raia juu ya mahitaji ya kipaumbele ya idadi ya watu, kuingiliwa na serikali kuu, na katika maeneo mengine, matumizi mabaya ya mamlaka. Huduma za kijamii zinaathiriwa sana na ukosefu wa wafanyakazi. Kwa miaka kadhaa kumekuwa na upungufu wa takriban asilimia 56 kwa wafanyakazi wa huduma ya afya, na idadi hiyo imefikia asilimia 70 katika maeneo ya vijijini,⁵⁸ na mwaka 2018 kulikuwa na uwiano wa mwanafunzi na mwalimu wa 1:54 katika shule za serikali.

⁵⁷ [2019 Worldwide Governance Indicators](#), World Bank, 2018.

⁵⁸ [Human Resource for Health and Social Welfare Strategic Plan \(2014- 2019\)](#),

Tanzanian Ministry of Health and Social Welfare, 2014.

Viashiria vya utawala duniani kote vinaonesha udhaifu kwenye uwezo na dhamira ya Serikali ya Tanzania katika utoaji wa huduma kwa ufanisi na kusimamia raslimali, kwa kuiweka Tanzania kwenye nafasi ya asilimia 21 katika 2018, kwa Ufanisi wa Serikali.⁵⁹ Uwezo wa Serikali za Mitaa unakwamishwa na ukosefu wa watumishi wa kutosha na raslimali fedha, ushiriki dhaifu wa wananchi kwenye vipaumbele vya idadi ya watu, Serikali kuu kuingilia kati, na kwenye maeneo mengine, matumizi mabaya ya mamlaka. Huduma za jamii zinaathiriwa zaidi na ukosefu wa watumishi. Kwa miaka mingi kumekuwepo na wastani wa asilimia 56 ya upungufu wa wafanyakazi wa hudumu wa afya, na idadi kufikia asilimia 70 kwenye maeneo ya vijijini,⁶⁰ katika mwaka 2018 kulikuwa na uwiano wa Mwalimu 1 kwa wanafunzi 54 kwa shule za serikali.

Taarifa iliyotolewa na Mkaguzi na Mdhhibiti Mkuu wa Serikali Aprili 2020 (CAG) ya Ofisi ya Ukaguzi ya Taifa Tanzania ilibaini kwamba Serikali za mitaa zinatekeleza asilimia 53 ya bajeti yao maendeleo, wakati huohuo ikionesha asilimia 61 ya kiwango cha kutofuata usimamiaji wa manunuzi na mikataba, na kusababisha CAG uimarishaji wa ufuatiliaji na ukaguzi wa Serikali za Mitaa katika kufuata kanuni za manunuzi na fedha. Zaidi ya hivyo, Serikali za Mitaa zinaendelea kukusanya mapato kutoka vyanzo vyake chini ya malengo. Mwaka 2019, asilimia 11 ya malengo ya mapato haikukusanywa.⁶⁰

Kwa kuzingatia hili, USAID itaweka uzito kwenye ukuzaji wa mashirikiano na serikali za mitaa ambazo zinawajibika kitaasisi kutumia mbinu za mwitikio wa wananchi kwenye utawala, ikiwa ni pamoja na kutoa taarifa kwa wakati (kwa njia ya mabango ya matangazo) kuhusu bidhaa na huduma za umma ambazo zinatolewa, ambazo zinasaidia kukidhi mahitaji ya watu ya upatikana wa huduma zenye ubora, na kudumisha uwajibikaji wa ummaa wote, wakati huohuo kuelewa na kupunguza ukali wa madhara ambayo yanaweza kukwamisha uwezo wa wanawake na wasichana kupaza sauti zao kwa ajili ya mambo wanayopendelea, na kushawishi serikali kutambua na kujibu mahitaji yao.

USAID itashirikiana na Serikali za Mitaa katika kuzisaidia kugharamia maendeleo ya uchumi kwa kuimarisha uwezo wao kwa uwazi na ufanisi kuhamasisha na kusimamia raslimali zinazohitajika ilikutoa huduma za umma. Misaada hii ni pamoja na kupanga mikakati na kuhamasisha uwekezaji kwa kuimarisha mazungumzo baina ya serikali na sekta binafsi na kutumia zana hii kama kipimo cha Marekebisho ya Sera ya Ushindani kwa Serikali za Mitaa na Vipaumbele vya Mabadiliko ya Sera. Shughuli hizi zitashirikisha Chama cha Wafanyabiashara Tanzania ili kuimarisha ushiriki wao na Halmashauri kuhusu sera na biashara zinazowezesha masuala ya mazingira. Mwishowe, tutashirikiana na Halmashauri kuhusu masuala ya kodi na mapato ili kuhakikisha uwezo wa usawa kati ya utoaji wa huduma za mitaa na kuruhusu ukuaji wa uchumi na upanuzi.

Wakati Tanzania inapata alama ya juu ya kipimo cha Baioanuai na Makazi ya viumbe cha ramani ya mpango USAID, urithi wa maliasili zake unabaki katika hali hatari sana kutokana na shinikizo la ukuaji wa idadi ya watu, upanuzi wa kilimo, mahitaji ya mkaa, kuongezeka kwa mizozo kati ya jamii na

⁵⁹ [Best Education Statistics for Tanzania](#), President's Office-Regional Administration and Local Governance, 2018

⁶⁰ CAG Annual Report 2018/2019, Controller and Auditor General, March 2020

wanyamapori, na uharibifu wa njia za mapito ya wanyamapori kutokana na upanuzi wa barabara na makazi.⁶¹ Mgogoro wa ujangili uliotokea hivi karibuni, ambao ulisababisha upotevu wa zaidi ya asilimia 60 ya ndovu wa Tanzania kati ya 2009 na 2015, umepungua na juhudi kali za usafirishaji wa wanyamapori zinazoongozwa na serikali ya kitaifa, lakini madhara ya kujirudia ya tatizo hilo yapo siku zote, kama vile madhara yanayoongezeka kwa wakazi kuendelea na biashara isiyo endelevu ya nyamapori ili kuisambaza kwenye vituo mijini.

Wanawake wanategemea sana upatikanaji wa maliasili, kama miti kwa kuni na maji safi, na mara nyingi ni sehemu isiyoonekana lakini muhimu ya uchumi unaotokana na rasilimali (uvuvi na utalii). Walakini wanawake mara nyingi hutengwa katika usimamizi wa rasilimali hizi, na kusababisha maamuzi ambayo yanaweza kusababisha madhara zaidi kuliko mema. USAID italenga kuwawezesha wanawake pamoja na vijana na vikundi vingine vilivyotengwa, ili sauti zao zisikilizwe katika michakato ya maamuzi kwenye ngazi zote. Kwa kuongezea, USAID itajitahidi kuimarisha mabadiliko ya taasisi kwa kuongeza uwezo wa taasisi kukuza miongozo yao na taratibu za kawaida za utendaji, mazoea ya wafanyakazi, na mgawanyo wa rasilimali za kifedha, nk, ambazo zinakuza usawa wa kijinsia.

USAID itatoa msaada wa kitaalamu kwa taasisi za serikali zinazohusika katika utungaji wa sera za uhifadhi na usimamizi endelevu wa maliasili, na pia kukuza ushirikiano mkubwa kati ya wizara hizi, sekta binafsi, na asasi za kiraia. USAID itafanya kazi na AZAKI na jamii za mitaa kujenga uwezo wao wenyewe wa kulinda baioanuai, kusimamia maliasili, na kuziwajibisha serikali za mitaa, mkoa, na kitaifa kwa kutimiza majukumu yao katika sekta hiyo.

USAID itaendelea kushirikiana na wafadhili wenye nia kama hiyo na washirika wa ushirikiano wa USG ili kukabiliana na sheria na sera mpya zinazokandamiza asasi za kiraia, kama tulivyofanya kupitia uratibu wa USAID wa kikundi kinachofanya kazi kati ya wafadhili juu ya utawala ili kushiriki GOT, kupata habari, na mwishowe kudhibiti maandishi ya Sheria ya Takwimu, ambayo ingefanya uhalifu uchapishaji wa utafiti na data bila idhini rasmi ya serikali. Ujumbe utafanya juhudi za kulinda ufikiaji wa habari sahihi, kuboresha usalama wa dijitali, na kuongeza kusoma kwa dijitali.⁶² Tutashirikiana na watengenezaji / watoa huduma binafsi za habari za binafsi, pamoja na redio za jamii, na taasisi za habari za kitaifa, kufanya taaluma ya uandishi wa habari, na kukuza haki na uwazi upatikanaji wa vyombo vya habari na takwimu.

USAID itafanya kazi kwa ushirikiano wa karibu na Wizara ya Maji, Wakala wa Usambazaji Maji na Usafi wa Mazingira Vijijini, na huduma za maji mijini kuimarisha utawala na kuboresha uendelezaji wa huduma za WASH. Msaada huu utavipa uwezo vyombo hivi katika ngazi zote za kitaifa na kiwilaya katika maeneo kama uhandisi, usimamizi wa kifedha, na utoaji wa mikataba. Pia itaboresha ukusanyaji wa takwimu, ufuatiliaji wa mifumo ya taarifa ya kufuatilia huduma za maji, usafi wa mazingira na usafi ili kuwawezesha kufanya uamuzi bora na kulenga rasilimali, na pia kuunda na kufanyia majaribio operesheni mpya na modeli za matengenezo ambazo zinaendelea kutoa huduma ya maji vijijini.

⁶¹ [Tanzania FAA 118/119 Analysis](#), USAID, 2019.

⁶² [Prosperity Index. Country Rankings](#), Legatum, 2019.

Pia, USAID itashirikisha sekta binafsi kutoa fursa kwa watoa huduma ya usafi wa mazingira na matengenezo ya maji kukua na kutoa huduma muhimu. USAID itafanya kazi kwa kushirikiana na taasisi muhimu za kissekta kama vile Wizara ya Maji na Bodi za Maji za Bonde, kuboresha usimamizi wa rasilimali za maji na kuzuia uharibifu wa vyanzo vya maji. USAID inaratibu shughuli hizi kwa karibu na washirika wa kimataifa, pande mbili, na washirika wengine wa maendeleo kupitia Kundi la Washirika wa Sekta ya Maendeleo ya Maji Tanzania.

IR 3.2 Mazingira wezeshi kwa sekta binafsi na asasi za kiraia yameimarishwa

Tanzania inabadilisha mwelekeo wa juhudi zake za ukombozi wa kiuchumi wa miaka ya 1990 na inazidi kufuata ukuaji wa uchumi unaoongozwa na sekta ya umma, kwa kuweka michakato isiyo na uwiano hasa kwa upande wa ukusanyaji wa ushuru ili kufadhili mipango yake mikubwa ya viwanda na miundombinu, na kuweka pembeni sekta binafsi. Tanzania inapata alama 112 kwenye orodha ya Viwango vya Biashara ya Legatum Prosperity Index, ikipima kiwango ambacho kanuni zinawezesha biashara. ⁶³Alama hii inaonesha mazingira yaliyodumaa kwa uundaji wa biashara na mizigo ya sheria inayoendelea. USAID itafanya kazi na sekta binafsi kushughulikia vikwazo vya sera na mapungufu ya soko ambayo yanazuia maendeleo ya biashara, uzalishaji wa ajira, na ukuaji.

Sekta binafsi pia inabainisha kuwa upatikanaji wa fedha ni mdogo, na unakwamisha uwekezaji. ⁶⁴ Kwa kuzingatia uhaba wa ajira nzuri nchini Tanzania, kukuza ujasiriamali ni mkakati muhimu wa kushirikisha vijana, lakini kikwazo kikubwa cha kuanzisha biashara ni ukosefu wa upatikanaji wa mitaji. ⁶⁵ Katika maeneo maalum, USAID itashirikiana na mashirika mapya na ambayo hayatumii, na kushirikiana kwa karibu na sekta binafsi kuhamasisha mitaji binafsi ya ndani, na kuchochea mfumo endelevu wa utoaji wa huduma inayotegemea ada na utendaji, katika sekta za afya na elimu. USAID pia itaongeza ushirikiano na mashirika fulani ya serikali ya kitaifa kuboresha utengenezaji wa sera kupitia utumiaji wa data na michakato ya ushirikishaji, na kuhimiza ushirikiano na sekta binafsi, pamoja na biashara zinazomilikiwa na na kuongozwa na wanawake.

USAID itaendelea kushirikiana na wafadhili wenye nia zinazofana na washirika wa ushirikiano wa USG kukabiliana na sheria na sera mpya zinazokandamiza asasi za kiraia, kama tulivyofanya kupitia uratibu wa USAID kupitia kundi linaloshughulikia utawala miongoni mwa wafadhili ili kushirikiana na GOT, kupata habari, na mwishowe kudhibiti vifungu vya Sheria ya Takwimu, ambavyo vingetafsiri kitendo cha uchapishaji wa utafiti na data bila idhini rasmi ya serikali kuwa ni uhalifu. Ujumbe utafanya juhudi za kulinda upatikanaji wa habari sahihi,

⁶³ [African Youth Survey 2020 - The Rise of Afro-Optimism](#)

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ [Responding to the Global Threat of Closing Civic Space: Policy Options](#), United States Institute of Peace, 2017.

kuboresha usalama wa dijiti, na kuongeza kusoma kwa dijitali. ⁶⁶ Tutashirikiana na watayarishaji / Vyombo vya habari binafsi, pamoja na redio ya jamii, na vyombo vya habari vya kitaifa, kufanya taaluma ya uandishi wa habari, na kukuza haki na uwazi upatikanaji wa habari na takwimu.

IR 3.3 Uwezo wa asasi za kiraia umeimarishwa

Asasi za Kiraia nchini Tanzania bado ni changa na zina mapungufu makubwa ya muda mrefu yanayotokana na ukosefu wa fedha na uwezo wa shirika. Wakati USAID itakapowezesha Asasi za Kiraia, pamoja na mashirika ya kidini, zinazohusika katika Sheria zingine za CDCS, DO hii itajumuisha wale wanaofanya kazi ya kulinda na kupanua utawala wa kidemokrasia, haki za kimsingi za binadamu, za kiraia, na za kisiasa, na vile vile zinazolenga sana watu walio katika mazingira hatarishi. Kupanga programu kutaweka kipaumbele msaada kwa AZAKI zinazoongozwa na vijana na vile vile ambazo zinajishughulisha na masuala ya umuhimu wa vijana, hasa wasichana, kukuza uwezo wao (kitaaluma, kiutawala / kiutendaji, kifedha, na kitaalamu) kwa kuwa washirika bora katika nafasi hii licha ya vizuizi vilivyopo. Kwa kuongezea, USAID itatafuta fursa zilizolengwa za kuongeza kujitegemea kifedha kwa AZAKI, pamoja na upatikanaji wa mitaji pale inapofaa, lakini pia chaguzi za uzalishaji rasilimali kama vile kutoa huduma kwa sekta binafsi.

Kiambatisho 1: Uchunguzi wa Madhara ya Tabia nchi

Uchunguzi huu wa madhara yanayotokana na tabia nchi ulifanywa kutambua na kuweka vipaumbele kwenye madhara ambayo yanapaswa kuzingatiwa ili kuandaa marekebisho kwenye maendeleo ya tabia nchi na kuhakikisha ufanisi wa uwekezaji wa USAID. Ingawa sio tathmini kamili ya mazingira madharashi ya tabia nchi, uchunguzi huu unatambua maeneo ya programu ambayo yanaweza kuhitaji tathmini zaidi wakati wa kubuni miradi na shughuli. Kama ilivyo muhimu, pia inabainisha maeneo ya programu yaliyo kwenye madhara madogo kutokana na misongo inayosababishwa na tabia nchi, na kwa hivyo uchambuzi na uzingatiaji zaidi hautahitajika kwa hatua za baadaye za mzunguko wa programu.

Kwa kiwango cha mkakati ni muhimu kuchunguza jinsi madhara ya tabia nchi yanavyosambaa kwenye sekta zote, na yanaweza kuwa na athari za jumla. Hii ni kweli haswa kwa CDCS ambayo imejikita katika kuboresha mchango wa vijana wa Kitanzania kuelekea mafanikio ya kiuchumi ya muda mrefu, ambayo wakati mwingine, yanahitaji mawazo mtambuka ya kisekta na mbinu zingine za kisekta. Kwa mfano, malengo ya kiafya yanaweza kuathiriwa vibaya na mafuriko ambayo huongeza magonjwa ya kuambukiza, na kusababisha kupungua kwa maisha na hivyo kuongeza mkazo kwa vijana wa kaya kufanya kazi kwa mahitaji ya kiuchumi. Mara nyingi vijana huathiriwa kwa njia tofauti na watu wazima na msongo wa tabia nchi na hali ya kijamii na kiuchumi.

⁶⁶ [Responding to the Global Threat of Closing Civic Space: Policy Options](#), United States Institute of Peace, 2017.

Uchunguzi huu unazingatia kutambua madhara ya tabia nchi kwenye sekta mahsusi, na kisha kutumia njia iliyojumuishwa kulingana na CDCS DO na Matokeo ya Kati ili kufanikisha usimamizi wa madhara ya tabia nchi. Baada ya kubaini madhara katika sekta zote, matokeo muhimu yameibuka, pamoja na kwamba sekta hizo zimeunganishwa na kubainisha kuwa bila kupata chakula bora na chenye lishe sekta zingine zote zitaathiriwa. Ili kushughulikia madhara, wakati mwingine, habari zaidi inahitajika: kama kuelewa jukumu la joto la bahari na mmomonyoko wa pwani kwenye mifumo ya ikolojia ya pwani na jamii, au katika kuelewa jamii uwezo wa kuhimili mshtuko wa tabia nchi. Uelewa kama huo unahitaji sera rahisi na yenye nguvu na mazingira ya ufadhili.

Mwishowe, kufanya kazi kwa karibu na sekta binafsi kutaongeza udhibiti wa tabia nchi: mifano miwili ni pamoja na kutambua njia za kukuza mapato mbadala, au kufanya kazi na biashara ya kilimo kutofautisha bidhaa. Kwa kuongezea, uchunguzi huu uligundua maeneo kadhaa ambayo madhara ya tabia nchi yanaweza kutokea kwa kiwango cha mradi, na hayo yanapaswa kuzingatiwa wakati wa maandalizi ya Hati ya Tathmini ya Mradi (PAD) na muundo wa mradi na utekelezaji.

Baadhi ya madhara ya msingi kwenye programu ni:

- upungufu wa mavuno ya mazao kwa sababu ya msongo wa joto ikiwa ni pamoja kipindi kirefu cha ukame
- Msongo wa joto kwa mifugo na kusababisha upungufu wa mazao, viwango vya ukuaji na uzalishaji wa maziwa; kuongezeka kwa magonjwa na vifo
- Uharibifu wa mazao na ardhi kutokana na mvua kubwa, mafuriko, mmomonyoko wa ardhi, na maji mengi
- Ongezeko la wadudu waharibifu na magonjwa
- Kuongezeka kwa chumvi majini, udongo chepechepe, mafuriko ya maji kwa kilimo cha pwani.

Rasilimali Maji

Kupungua kwa mtiririko wa mito katika mabonde ya maji na kusababisha uhaba wa maji kwa umwagiliaji, matumizi ya nyumbani, na umeme wa maji

- Kupotea kwa mchango wa barafu katika mtiririko wa mto
- Kuongezeka kwa mafuriko kutokana na mvua kubwa kunatishia miundombinu na ubora wa maji
- Uingiaji wa maji ya chumvi pwani (kwa mfano, Dar es Salaam) na kisiwa (kwa mfano, Zanzibar) majini

Afya ya Binadamu

Kuongezeka kwa madhara ya magonjwa yanayosababishwa na vijidudu vya maambukizi (kama vile malaria) na magonjwa yanayosababishwa na maji machafu.

- Kuongezeka kwa madhara ya kuzama na kuhama makazi yao kwa sababu ya mafuriko
- Kuongezeka kwa vifo na magonjwa yanayohusiana na mafadhaiko ya joto
- Kuongezeka kwa utapiamlo kutokana na kupungua kwa tija ya kilimo
- Kuzuia zaidi mafuriko kupata huduma za afya, elimu, na umeme

Mfumo wa Ikolojia

- Upungufu wa uzalishaji wa maji safi na uvuvi wa pwani
- Ongezeko la wingi wa moto wa mwituni
- Uharibifu wa makazi (mikoko, miamba, nyanda za malisho) na upotevu wa spishi za asili (kwa mfano, nyumbu, mbwa mwithu) zinatishia huduma muhimu za mfumo wa ikolojia na mapato ya utalii.
- Kuongezeka kwa madhara kwenye mapato ya utalii

MUHTASARI WA UCHAMBUZI WA MADHARA YA TABIA NCHI

MATOKEO MATATU MUHIMU

- **Madhara ya tabia nchi katika sekta zote zinazohusiana.** Kwa mfano, mafuriko yanayoathiri idadi ya watu walio katika mazingira madharashi huathiri karibu sekta zote, haswa vijana, ambapo USAID / Tanzania inapendekeza programu.
- **Kuna fursa za kujifunza kutoka kwa mipango ya sekta nzima kupunguza madhara ya tabia nchi.** Kwa mfano, Mpango wa Rais wa Malaria umeshirikiana na Wakala wa Tabia nchi Tanzania kuingiza habari za tabia nchi katika mfumo wa onyo la mapema kuhusu malaria, ambayo inaweza kutumika kuhamasisha rasilimali na kutoa taarifa kwa kuingilia kati. Aina hii ya ushirikiano na kubadirishana taarifa kunaweza kunufaisha sekta na programu nyingi.
- **Unganisha matokeo katika mzunguko wa programu.** Madhara mengi ya tabia nchi tayari yanashughulikiwa na kuzingatiwa na USAID / Tanzania. Ili kuhakikisha madhara yanashughulikiwa wakati wa utekelezaji, usimamizi wa madhara ya tabia nchi, pamoja na matokeo ya uchambuzi huu, inapaswa kuyaunganisha katika HATI YA TATHMINI YA MRADI, lugha ya kuomba, na mipango ya kazi iwezekanavyo.

Utangulizi na Muktadha

Kiambatisho hiki kinatoa maelezo ya jinsi Malengo na Programu za Maendeleo za USAID / Tanzania zinavyoweza kuathiriwa na madhara yanayotokana na msongo wa tabia nchi, na jinsi ya kupunguza athari za madhara hiyo. Kwa kuzingatia kiwango cha juu ambacho kiambatisho hiki kimechanganua madhara ya tabia nchi (yaani, kiwango cha CDCS), uchambuzi wa kina zaidi utahitajika katika mradi na viwango vya shughuli kwa maeneo kadhaa ya programu. Kwa kuongezea, uchambuzi huu unabainisha vyanzo vya uzalishaji wa gesi chafu (GHG) nchini Tanzania, najinsi programu za USAID zinavyoweza kupunguza uzalishaji.

Uchunguzi huu wa madhara ya tabia nchi ulifanywa kusaidia kutambua na kuweka kipaumbele katika madhara ambayo yanapaswa kuzingatiwa ili kukuza maendeleo endelevu na kuhakikisha ufanisi wa uwekezaji wa USAID. Ingawa sio tathmini kamili ya madhara ya tabia nchi, uchunguzi huu ulisaidia kutambua maeneo ya programu ambayo yanaweza kuhitaji tathmini zaidi wakati wa kubuni miradi na shughuli. Muhimu sana, pia ilisaidia kutambua maeneo hayo ya programu ambayo yako katika madhara madogo kutokana na tabia nchi, kwa hivyo uchambuzi na uzingatiaji zaidi hauhitajiki katika hatua za baadaye za mzunguko wa programu.

Njia za kupima Madhara ya Tabia nchi

Katika mchakato wa uchunguzi, USAID / Tanzania ilichagua njia inayofanana na chaguo 1 kama ilivyoainishwa katika Marejeleo ya Lazima ya ADS ya Mabadiliko ya Tabia nchi katika Mikakati ya USAID. Njia hii ilijumuisha USAID / Tanzania kukaribisha mtaalam wa tabia nchi kutoka USAID / Washington kwa wiki moja Machi 2020. USAID / Ofisi ya Programu ya Tanzania na Kiongozi wa Utangamano wa Tabia nchi (CIL) ilifanya kazi kwa karibu na mtaalam wa tabia nchi kwakushirikiana na timu zote za kitaalamu katika Ubalazi kukamilisha zana za uchunguzi wa madhara ya tabia nchi na kuandika rasimu ya mada ya kiambatisho hiki.

Taarifa za msingi za kitaalamu za tathmini zimepatikana kutoka sehemu na habari zilizoainishwa katika rasimali zifuatazo:

[Tanzania climate risk profile](#) (USAID)

[Tanzania biodiversity and tropical forest assessment](#) (USAID)

[Tanzania climate knowledge portal](#) (World Bank)

[Tanzania greenhouse gas emission factsheet](#) (USAID)

Nyaraka zingine za kitaalamu zilitayarishwa na Serikali ya Tanzania, wafadhili wengine, pia wasomi waliombwa ushauri.

Habari hii ilikamilishwa na maarifa na utaalum wa kina wa wafanyakazi wa kitaalamu ndani ya USAID /Tanzania. Mashauriano ya kibinafsi na timu za kitaalamu zilihakikisha kuwa tathmini inajumuisha maoni yao ya wataalam wa madhara ya tabia nchi kwa malengo na mipango yao, ilisaidia kutambua maeneo ambayo tabia nchi inaweza kuhitaji kuzingatiwa zaidi katika mipango ya sasa na ya baadaye, nakujengwa

Habari hii ilikamilishwa na maarifa na utaalum wa kina wa wafanyakazi wa kitaalamu ndani ya USAID / Tanzania. Mashauriano ya kibinafsi na timu za kitaalamu zilihakikisha kuwa tathmini inajumuisha maoni yao ya wataalam wa madhara ya tabia nchi kwa malengo na programu zao, ilisaidia kutambua maeneo ambayo tabia nchi inaweza kuhitaji kuzingatiwa zaidi katika mipango ya sasa na ya baadaye, na kuundwa, kupokelewa, na kuelewa umuhimu wa usimamizi wa madhara ya tabia nchi ili kuwezesha maendeleo endelevu na kuboresha safari ya Tanzania ya kujitegemea. Njia hii shirikishi ilisaidia pia kutambua maeneo ya yenye uwezekano wa kushirikiana kati ya timu za kitaalamu katika kukabili kwa upana madhara mapana ya mabadiliko ya tabia nchi (kwa mfano, kupunguza athari za kisekta zinazosababishwa na mafuriko) na maeneo ambayo juhudi za kukabiliana za timu moja ya kitaalamu zinaweza kupunguza changamoto zinazokabiliwa na timu nyingine (kwa mfano mashirika ya jamii, na ujumuishaji katika utawala na vikundi vilivyo katika mazingira hatarishi, inaweza kusaidia kuboresha uthabiti wa tabia nchi kwa vijana katika sekta ya kilimo).

Utofauti wa Tabia nchi na Mabadiliko Nchini Tanzania

Tanzania ina kanda nne za tabia nchi, kama ilivyoainishwa katika Profaili ya Madhara ya Tabia nchi ya Tanzania:

1. Ukanda wa pwani wa Joto na wenye unyevu mwingi (pamoja na visiwa vya Zanzibar): una joto kali zaidi, wastani wa 27 - 30 ° C, na hupokea milimita 750 - 1,250 ya mvua ya kila mwaka, na Zanzibar inapata mm 1,400 -2,000;
2. Joto na ukame wa kati tambarare: hupokea mm 500 tu za mvua;
3. Kanda ya maziwa ya juu yenye baridi kali na yenye joto kali kaskazini na magharibi (nyumbani kwa maziwa na mabonde ya Mfumo wa Ufa wa Afrika Mashariki): hupokea mvua za milimita 750 - 1,250 kila mwaka; na
4. Nyanda za juu za kaskazini mashariki (yaani, Kilimanjaro) na kusini magharibi: ni pamoja na sehemu zenye baridi zaidi nchini na wastani wa joto la 20 - 23 ° C. Nyanda za juu kusini magharibi na bonde la Ziwa Tanganyika magharibi hupata mvua nyingi, zaidi ya milimita 2,000 kila mwaka.

Msimu wa mvua katika sehemu kubwa ya nchi ni kutoka Oktoba hadi Mei. Kaskazini na mashariki zina misimu miwili ya mvua, msimu kuu ni kutoka Machi hadi Mei na msimu wa pili ni kutoka Oktoba hadi Desemba.⁶⁷

Hapa chini kuna muhtasari wa tabia nchi ya kihistoria na makadirio ya tabia nchi hapo baadaye kwa nchi:

Tabia nchi kihistoria

- Wastani wa joto la kila mwaka uliongezeka kwa karibu 1 ° C kati ya 1960 na 2006.
- Mabadiliko kidogo ya mvua; kupungua kidogo kutoka 1961 hadi 2013, haswa kutoka Machi hadi Juni (inayolingana na msimu kuu wa mvua).
- Kupungua kwa asilimia 85 ya Glacier ya Mkutano wa Kibo Kilimanjaro kutoka 1912 hadi 2009
- Tabia nchi ya baadaye
- Wastani wa joto la kila mwaka linaweza kuongezeka kwa nyongeza ya 1.4 ° C hadi 2.3 ° C ifikapo miaka ya 2050
- Kiwango cha bahari kinaweza kuongezeka kwa 0.1 hadi 0.4 mzee miaka ya 2050
- Joto la bahari litaendelea kuongezeka.
- Kuendelea kupungua kwa barafu.
- Kuna uhakika mdogo katika utabiri wa mvua, hata hivyo:

Mifano mingi inatabiri kuongezeka kwa wastani wa mvua kutoka Desemba hadi Machi kwa nchi nyingi.

- Kati ya Mei na Novemba mifano inaaashiria kupungua kwa wastani wa mvua kwa sehemu kubwa ya nchi.
- Kuongezeka kwa masafa na kiwango cha mvua kunatarajiwa kusababisha mafuriko zaidi, haswa kaskazini magharibi mwa nchi.
- Ukame katika maeneo ya pwani na kusini magharibi kunaweza kuongezeka kwa kiwango kadri joto linavyopanda, kuongezeka kwa uvukizi, haswa kufikia miaka ya 2050^{68 69 70}

Changamoto moja kwa mipango ya USAID nchini Tanzania ni uhitaji wa taarifa ya tabia nchi ya kikanda au chini ya hapo. Tovuti ya Takwimu ya Kuandaa (<https://prepdata.org/>) hutoa mfano wa taarifa ya tabia nchi kihistoria na ya baadaye, pamoja na mambo ya kijamii na kiuchumi kusaidia kujua udhaifu wa eneo. Walakini, mradi wa ziada au taarifa maalum ya shughuli itahitajika, pamoja na habari inayoshughulikia mapengo yaliyobainika kwenye Uchunguzi wa Madhara ya Tabia nchi, ili kukamilisha habari inayopatikana ya tabia nchi ya mkoa.

⁶⁷ [Tanzania Climate Risk Profile](#)

⁶⁸ [Tanzania FAA 118/119 Analysis](#), USAID, 2019.

⁶⁹ [Tanzania climate risk profile](#)

⁷⁰ [Tanzania Climate Action Report for 2016](#)

Madhara ya Tabia nchi

Idadi ya watu wa Tanzania inakua kwa kasi na inatarajiwa kuongezeka kutoka karibu milioni 57 leo hadi milioni 130 ifikapo mwaka 2050. Karibu asilimia 70 ya idadi ya watu wanaishi chini ya \$ 2.00 kwa siku. Tanzania pia inakabiliwa na magonjwa kadhaa ya kuambukiza: zaidi ya asilimia 4 ya watu wazima wana VVU, na kuna wastani wa visa milioni 7.7 vya malaria kila mwaka. Licha ya changamoto hizi, nchi imekuwa na ukuaji wa uchumi thabiti katika miaka kadhaa iliyopita. Visababishi visivyohusiana na mabadiliko ya tabia nchi kwa sasa vianatishia ukuaji huu wa uchumi, na mabadiliko ya tabia nchi mara nyingi vinaweza kukuza changamoto zilizopo tayari.

Ongezeko la ongezeko la joto, hali mbaya zaidi ya tabia nchi, na kuongezeka kwa kiwango maji ya bahari, pamoja visababishi kama vile ongezeko kubwa la idadi ya watu, ukosefu wa uwezo wa Serikali, kutegemea sekta ya kilimo cha mvua, na viwango vya juu vya umaskini, hufanya Tanzania kuwa nchi ya 30 iliyo katika mazingira hatarishizaidi katika mabadiliko ya tabia nchi kulingana na Notre Dame Global Adaptation Initiative, ambayo huweka nchi katika madhara ya mabadiliko ya tabia nchi. Nchi inategemea kilimo cha mvua na ufugaji kwa maisha na usalama wa uchumi wa ndani, sekta ambazo ni nyeti haswa kwa majanga ya tabia nchi ya muda mfupi, kama vile mafuriko na ukame, na dhiki ya muda mrefu, kama vile kuongezeka kwa joto na mabadiliko katika mifumo ya mvua. Kwa kuongezea, majanga ambayo yanaathiri maisha, kama vile katika sekta ya kilimo, yanaweza kuongeza changamoto zingine za maendeleo endelevu, pamoja na kupunguza kuenea kwa magonjwa ya kuambukiza. Kwa mfano,

mafuriko yanaweza kusababisha wakulima kuhamia kwa muda, au kwa kudumu, na kuongeza kuenea kwa magonjwa. Mshtuko wa tabia nchi na mafadhaiko mara nyingi huzidisha au kukuza changamoto zilizopo tayari, haswa kwa watu walio tayari kuathiriwa, jamii, na mifumo ya ikolojia. Kwa mfano, nyanda za wanyamapori ambazo tayari zinatishiwa na ongezeko la idadi ya watu, zinaweza kuwa katika madhara zaidi kwani ukame unalazimisha wafugaji na wakulima vile vile kutafuta ardhi mpya na rasilimali, ikizidisha muunganiko wa mfumo wa ikolojia. Kwa habari zaidi ya kissekta, tafadhali rejelea [Tanzania Climate Risk Profile](#).

Kiambatanisho 2: Tathmini ya Jinsia

Maelezo kwa Ujumla

Uchambuzi ufuatao wa Jinsia na Vijana ulikusanywa na Shirika la Misaada ya Maendeleo ya Kimataifa (USAID) nchini Tanzania wakati lilipokuwa likiandaa mpango wake wa pili wa Mkakati wa Nchi wa Ushirikiano wa Kimaendeleo (CDCS). CDCS utawasilisha mfumo wa matokeo, malengo ya maendeleo (DOs), Matokeo ya Kati (IRs), na IR-ndogo kupatikana kutoka 2020-2025. Kama ilivyoamriwa katika Mfumo wa Maagizo ya Kujiendesha (ADS) Sura ya 201, upangaji wa CDCS mpya lazima uzingatie funzo kutoka utekelezaji wa CDCS ya sasa (2014- 2019). ADS 205 unaelezea zaidi jukumu na majukumu ya ujumbe duniani kote kukuza usawa wa kijinsia na kukuza hadhi ya wanawake na wasichana. Tangu 2012, USAID imepitisha sera na mikakati kadhaa ya kina na iliyounganishwa kupunguza tofauti za usawa wa kijinsia na kuwezesha wasichana na wanawake kutumia haki zao, kuamua matokeo yao ya maisha, kushawishi maamuzi, na kuwa wakala wa mabadiliko katika kaya, na jamii.

Baadhi ya Sera na mikakati ni pamoja na :

1. USAID Usawa wa Kijinsia na Sera ya Uwezesaji Wanawake,
2. Mkakati wa Marekani kuhusu Wanawake, Amani na Usalama,
3. Mkakati wa Marekani Kuzuia na Kuchukulia hatua Ukatili wa Kijinsia Duniani,
4. Diraya USAID ya Kukomesha Ndoa za Utotoni na Kukidhi Mahitaji ya Watoto Waliiolewa,
5. Sera ya Kukabiliana na Usafirishaji Haramu wa Watu USAID, na
6. Mkakati wa Duniani wa Marekani wa Kuwawezesha Wasichana wa rika balehe.
7. USAID Usawa wa Kijinsia na Sera ya Uwezesaji Wanawake,
8. Mkakati wa Marekani juu ya Wanawake, Amani na Usalama,
9. Mkakati wa Marekani wa Kuzuia na Kushugulikia Ukatili wa Kijinsia Duniani,
10. Diraya USAID ya Kukomesha Ndoa za Utotoni na Kukidhi Mahitaji ya Watoto Waliiolewa,
11. Sera ya USAID Kukabiliana na Usafirishaji Haramu wa Watu, na
12. Mkakati wa Marekani duniani ni Kuwapa uwezo vijana wa kike na wa kiume.

Kwa pamoja, sera na mikakati hii inatoa mwongozo wa kufuata uwekezaji bora zaidi, msingi wa ushahidi katika usawa wa kijinsia na uwezesaji wa wanawake, na juu ya kuingiza juhudi hizi katika programu yetu ya maendeleo ya msingi.

Uchambuzi huu unapitia matokeo na mafundisho yaliyowahi kupatikana kuhusu jinsia na shughuli za vijana wakati wa kipindi hiki cha Mkakati wa Nchi wa Ushirikiano wa Kimaendeleo (2014-2020), pia umepitia ushauri kutoka tafiti na takwimu, na kutoa mapendekezo kwa ajili ya kupanga na kutekeleza shughuli kulingana na malengo ya pamoja ya Serikali ya Tanzania(GOT) na ya Marekani(USG). Kwa miaka mitano ijayo, mamilioni ya vijana wa Kitzania watakuwa wapiga kura, wafanyakazi wapya, na wazazi wapya. Hali hiyo inatoa fursa ya kusaidia uwezo na dhamira ya vijana wanaoibukia uongozi wachangie kwa manufaa ya maendeleo yanayolenga utawala, fursa za uchumi na maendeleo jumuishi. Vijana wa Kitzania sio kwamba ndiyo kitovu cha msukumo wa ustawi, usalama, na demokrasia ya nchi yao kwa maisha ya baadaye; bali pia ni rasimali ambayo haijaguswa katika kukabili changamoto za taifa. Ushahidi unaonesha kwamba iwapo nchi inaweza kikamilifu kwenye mtaji wa watu, na kuwashirikisha vijana na wananwake kama washirika wake, inaweza kuchochea ukuaji mkubwa wa uchumi, demokrasia, na uimara.

Ufupisho

Tathmini ya Umaskini Tanzania Bara ya 2019 inabainisha kuwa umaskini ulipungua kwa asilimia nane kwa miaka 10, kutoka asilimia 34.4 mwaka 2007 hadi asilimia 26.4 mwaka 2018.⁷¹ (Benki ya Dunia, 2019) Bado, ikijumuisha ukuaji mpana umeainishwa na tija ndogo katika sekta zinazotumia nguvu kazi na kiwango cha juu cha ukuaji wa idadi ya watu. (Wizara ya Afya) Asilimia sabini na tatu ya idadi ya watu nchini wanaishi vijijini, huku kilimo kikichangia asilimia 77 ya ajira ya kitaifa. Asilimia arobaini na nne ya idadi ya watu wa sasa wa Tanzania ya milioni 59 iko chini ya umri wa miaka 15, na kwa kiwango cha ukuaji wa sasa, idadi ya watu wa Tanzania inakadiriwa kufikia karibu milioni 70 ifikapo mwaka 2025. Wanawake ni asilimia 50 ya idadi ya watu. (Mapitio ya Idadi ya Watu Duniani).

Licha ya juhudi za serikali na washirika wake, bado ukosefu wa usawa wa kijinsia unaendelea nchini Tanzania; mishahara wanayolipwa wanawake ni wastani wa asilimia 63 chini kuliko ile wanayolipwa wanaume, na wakati wanawake wanapomiliki biashara hupata mapato yaliyo chini a mara 2.4 kuliko wanaume. Kwa mfano, kujiajiri katika kilimo ndio njia ya kawaida ya kupeleka ajira kwa wakazi wa vijijini, haswa wanawake wa vijijini. Walakini, licha ya jukumu muhimu la wanawake katika kilimo, ufikiaji wao rasilimali za uzalishaji ni mdogo zaidi kuliko ule wa wenzao wa kiume. Karibu robo tatu ya wamiliki wa ardhi wote ni wanaume. Wanawake wanapomiliki, hupata viwanja vidogo. Pia humiliki mifugo michache kuliko wanaume na wamezuiwa zaidi kupata teknolojia mpya, mafunzo, elimu ya ufundi, ushauri wa ugani, mikopo na huduma zingine za kifedha. Kwa kuongezea, wanawake waliojiajiri katika kilimo wana uwezekano mkubwa wa kutumia ardhi yao kwa kilimo cha kujikimu kuliko kilimo cha kibiashara. Shughuli za kilimo ni chanzo muhimu zaidi cha mapato kwa kaya za vijijini, na kinachangia takriban nusu ya mapato ya kaya kwa kiwango chote cha matumizi. (Osorio, M; FAO)

Sehemu kubwa ya wanawake hufanya kazi katika sekta ya kilimo kuliko wanaume (asilimia 70 dhidi ya asilimia 64). (Idris, DFID) Tanzania imeorodheshwa katika nafasi ya 119 kwenye orodha ya usawa wa kijinsia kati ya nchi 146 na iko katika nafasi ya 47 katika Kielelezo cha Pengo la Jinsia Duniani mwaka 2014. (Jukwaa la Uchumi Duniani) Jambo muhimu linalochangia viwango hivi ni matukio makubwa ya ndoa za mapema nchini Tanzania. Vifungu vya 10 (2), 13 (1) na 15 vya Sheria ya Ndoa ya Tanzania ya mwaka 1971 huruhusu wanaume kushiriki ndoa za mitala, na inaruhusu wasichana wenye umri wa miaka 15 kuolewa, wakati umri wa chini kwa wavulana kuo ni miaka 18. Wasichana wenye umri wa miaka kumi na nne wanaweza kuolewa kwa idhini maalum kutoka kwa korti na / au wazazi wao.

Kwa mujibu wa Utafiti wa Kitaifa wa Afya ya Idadi ya Watu (DHS) mnamo 2010 ujauzito wa umri wa mapema ulikuwa kwa asilimia 23 na katika matokeo ya DHS ya 2015/16, hii iliongezeka hadi asilimia 27. Wanawake balehe wana kiwango chaya juu cha kupata ujauzito mapema na hiki kinazuia uwezo wao wa kumaliza shule na kupata ajira ya maana.

⁷¹ Poverty assessments were not sex-disaggregated but do recognize gender as a factor/driver contributing to inequality.

Uandikishaji wa shule ya msingi kwa wanaume na wanawake karibu unalingana lakini viwango vya kumaliza shule za upili vinaonesha idadi ya wanawake ipo chini. Ndoa za utotoni, ujauzito na mafanikio ya kielimu kwa wasichana hayaonekani kama mali, inazuia uhifadhi wa wasichana shuleni. Kati ya vijana wa miaka 20-24, asilimia 19.5 ya wanawake na asilimia 32.7 ya wanaume wamemaliza shule ya upili. Takwimu za Tanzania za DHS za mwaka 2010 zinaonesha kuwa asilimia 20 ya wanawake wa miaka 20-24 hawakuwa na elimu kabisa, ikilinganishwa na asilimia 9.6 ya wanaume.

Kama sehemu ya ahadi ya nchi kwa usawa wa kijinsia, Katiba ya Tanzania ya 1977 inasema kwamba asilimia 30 ya wabunge ni wanawake, waliochaguliwa na vyama vya siasa.⁷² Wanawake walikuwa na asilimia 36.9 ya viti vya bunge la kitaifa mnamo 2019. Thamani kubwa zaidi ya miaka 22 iliyopita ilikuwa 37.20 mnamo 2018, wakati thamani ya chini ilikuwa 16.40 mnamo 1999. (Jumuiya ya Bunge la Kati) Jumuiya za kiraia za wanawake zinatamani kujenga uwezo wa kutosha kwa wagombea wa kike kuchaguliwa katika bunge la uwakilishi lenye uwezo wa kutoa changamoto kwa sera zisizo sawa kwa mwanamke wa Kitanzania na pia kuhakikisha bajeti nyeti ya kijinsia imepitishwa.

Sababu kadhaa za idadi ya watu zinasababisha 'kasi ya kuongezeka vijana' nchini Tanzania ambayo inatoa changamoto za maendeleo na fursa. Sababu kuu ni pamoja na viwango vya juu vya uzazi na kupungua kwa kasi kwa vifo vya watoto, pamoja na matarajio ya maisha marefu, wastani wa miaka 63 kwa wanaume na miaka 67 kwa wanawake. (Benki ya Dunia) Kiwango hiki, pamoja na utendaji dhaifu kwenye stadi za kusoma za daraja la mapema; ukosefu wa huduma rafiki kwa vijana na afya ya uzazi wa mpango; na viwango vya juu vya ukosefu wa ajira kwa vijana, vina uwezo wa kukwamisha lengo la Tanzania la kuwa nchi thabiti ya kipato cha kati ifikapo mwaka 2025.

Usawa wa kijinsia umeongezeka katika sekta nyingi, pamoja na uandikishaji wa shule (katika elimu ya msingi na ya upili), fursa za kupata mapato, upatikanaji wa rasilimali muhimu na, kwa kiwango fulani, nguvu ya kufanya maamuzi. Bado, juhudi za kuelewa kikamilifu na kushughulikia masuala ya kijinsia hazitoshi katika sekta zote. Jitihada za kuboresha data na kujinza ni muhimu kuunda mahitaji ya umma kwa uongozi unaojumuisha zaidi wa mashirika ya kisiasa, biashara, na asasi za kiraia. Kuongezeka kwa usawa wa kijinsia ni muhimu ili kuzalisha mazoea yanayotokana na soko ambayo huhamasisha uwezo kamili wa wasiohusika kiuchumi. USAID / Tanzania, kupitia CDCS yake mpya, inakusudia kuongeza usawa wa kijinsia na ujumuishaji wa vijana katika jalada lake lote, kwa kubuni, kutekeleza, na kufuatilia athari za shughuli zake, kwa kuzingatia uwezeshaji wa kijinsia na vijana.

Sababu Zinazochangia Ukosefu wa Usawa wa Kijinsia

1. Mazoea mabaya ya kijamii na kitamaduni:
 - i. Mgawanyiko wa jadi wa kazi.

⁷² The Constitution of the United Republic of Tanzania of 1977, Articles 66 and 78.

- ii. Ukatili wa kijinsia (GBV).
 - iii. Maadili ya msingi / ukosefu wa mamlaka ya kufanya maamuzi iliyopewa wanawake na vijana.
 - iv. Kuadhibiwa kwa ubakaji wa watoto na familia / jamii kutokuwa tayari kushtaki ubakaji wa mtoto.
 - v. Ukosefu wa uelewa / miiko ya jinsi ya kutumia uzazi wa mpango wa kisasa na ukosefu wa upatikanaji wa uzazi wa mpango wa kisasa.
 - vi. Matarajio ya kijamii kuhusu umri unaofaa wa ndoa (kwa mfano, shinikizo la kiuchumi linalolazimisha wazazi kupanga ndoa za binti zao ili kupunguza mahari, kuleta rasilimali kupitia uchumba, au kusababisha wasichana kuolewa au kuanza kuishi kama njia ya kukimbia umaskini nyumbani).
 - vii. Mafanikio ya kielimu kwa wasichana hayaonekani kama mali, inazuia uhifadhi wa wasichana shuleni.
 - viii. Ukeketaji kwa watoto wa kike.
 - ix. Fursa ndogo za kielimu au kiuchumi - inayoongoza wazazi na wasichana wenyewe kuhitimisha kuwa kuanza maisha ya watu wazima kupitia ndoa na mama ni bora kubaki nyumbani.
2. Viwango vya juu vya vifo vya akina mama: Imechangiwa na ukosefu wa ahirika la wanawake, pamoja na ukosefu wa udhibiti wa rasilimali, na ukosefu wa mamlaka juu ya matumizi ya fedha kwa mahitaji ya afya ya kibinafsi, ambayo inasababisha kuchelewesha utaftaji wa huduma.
 3. Viwango vya juu vya ujauzito wa vijana.
 4. Kwa ujumla Ushiriki mdogo katika kufanya maamuzi kuanzia ngazi ya kaya hadi serikali ya kitaifa.
 5. Udhibiti mdogo na uwezo wa kufaidi rasilimali; haswa ardhi, urithi, na mtaji.
 6. Upatikanaji mdogo wa elimu ya sekondari kwa sababu ya majukumu ya kifamilia na fikra potofu kuwa wanawake wanapolewa wanaondoka nyumbani na hawatoi msaada wa kifedha kwenye kaya. Hali hii imekithiri zaidi huko Shinyanga, Serengeti, Pwani ya Tanga, Dodoma, na Tabora (maeneo yanayotawala Sukuma / Masaai) mabadiliko hufanyika, na wanaume wanahimizwa kuacha shule na kusaidia familia zao kwa kusimamia biashara ndogondogo na kuchunga mifugo.

Masuala Muhimu Yanayowakabili Wanaume na Wanawake

Umaskini: Ingawa kiwango cha umaskini kitaifa kilipungua kutoka asilimia 34.4 mwaka 2007 hadi asilimia 28.2 mwaka 2012 halafu hadi asilimia 26.8 mwaka 2016, viwango vya umaskini uliokithiri bado vimeenea kote nchini Tanzania, na kuathiri wanaume na wanawake. (Benki ya Dunia, Aprili 2019)

Idadi ya watu: Asilimia arobaini na nne ya idadi ya watu ya sasa ya Tanzania ya milioni 59 iko chini ya umri wa miaka 15. Kwa kiwango cha ukuaji wa sasa, kulingana na makadirio ya Umoja wa Mataifa, idadi ya watu wa Tanzania inakadiriwa kufikia karibu milioni 70 ifikapo 2025 na milioni 100 miaka 10 tu baadaye. Zaidi ya 1 kati ya wanawake 4 hupata ujauzito kabla ya umri wa miaka 19, ambayo inaathiri uwezo wao wa kupokea na kumaliza masomo yao, kupata mafunzo rasmi, na kuingia kwenye ajira kwa ushindani ikilinganishwa na wanaume.

Afya: Uchunguzi kadhaa nchini Tanzania na kwakulinganisha natafiti kutoka mikoa ya nchi zingine, imegundulika kuwa wanawake wanadhulumiwa kimwili na kwa maneno na watoa huduma za afya wakati wa leba na kujifungua. Unyanyasaji huu unaotokana na jinsia unajulikana zaidi kwa wanawake vijana wasio na elimu wanaotoa huduma katika vituo vya afya.

Lishe: Viwango vya juu vya udumavu nchini, vinavyoathiri zaidi ya asilimia 34 ya watoto chini ya miaka mitano, ni dharura ya kimya kimya. Takwimu kutoka kwa tafiti za kitaifa zinaonesha kuenea kwa utapiamlo sugu na zinaonesha hitaji la kuweka kipaumbele katika hatua za lishe ambazo huzingatia usawa wa kijinsia. Wakati udumavu unaathiri wasichana na wavulana kwa usawa, athari za kuzaa kwa wasichana kwa muda mrefu zina wasiwasi, haswa kwa hali ya umaskini na ukosefu wa lishe bora, na athari hizi kwa mtoto na mtoto mchanga. Hali ya lishe ya wasichana na wanawake waliobalehe nchini Tanzania pia ni ya kutisha. Karibu theluthi moja ya wanawake wenye umri wa miaka 15-49 wana upungufu wa chuma, vitamini A, na iodini; theluthi mbili ya wanawake wana upungufu wa damu, na mwanamke mmoja kati ya kumi ana utapiamlo. Wasichana na wanawake wa ujana wenye utapiamlo wana uwezekano mkubwa wa kuzaa watoto wenye uzito mdogo, ambao wana utapiamlo katika utoto na maisha ya baadaye, na hivyo kuhamisha utapiamlo kutoka kizazi kimoja hadi kingine

Ajira: Ukosefu wa ajira kwa vijana unasimama rasmi kwa asilimia 11.5, licha ya viwango vya ukuaji wa uchumi wa kila mwaka katika muongo mmoja uliopita wastani wa asilimia 7. Karibu vijana 800,000 wa Kitanzania huingia sokoni kila mwaka. (ILO).

Benki ya Dunia inabainisha kuwa vijana wengi wa Tanzania wanahusika katika "ajira dhaifu", wakati nguvu kazi imeongezeka kwa kasi. Kitaifa robo tatu ya nguvukazi ya kilimo inajumuisha wanawake, lakini wanazuiliwa na kanuni za kijamii ikiwa ni pamoja na, kuzaa watoto, ndoa za mapema, kutengwa kwa usawa wa kiuchumi na matarajio ya kijamii.

Kuna fursa chache ndogo nchini Tanzania kwa vijana kupata ajira rasmi, na kusababisha uwezekano mdogo wa kunyonya katika masoko ya ajira vijijini. Kuna kukatwa kati ya ujuzi wa vijana na madai ya mwajiri. Waajiri wote waliohojiwa na Youth Map waligundua mauzo ya juu (asilimia 34) na ukosefu wa kitaalamu (asilimia 27) na ustadi laini (asilimia 23) kama vizuizi vikuu vya kuajiri vijana wenye sifa. Hasa, waajiri walionesha upungufu wa mawasiliano (kwa mfano, ukosefu wa ustadi wa lugha ya Kiingereza), haswa kuhusiana na viwanda vinavyolenga huduma kwa wateja, kama sababu kuu zinazokwamisha ajira kwa vijana huko Zanzibar. Kwa kuongezea, kutokana na ukuaji mdogo wa viwanda, kuna fursa chache za kazi zinazolipa zaidi. (Ramani za Vijana za IYF Tanzania 2015)

Ukosefu wa Ajira: Ukosefu wa mitandao ya kutafuta na kupata ajira, malipo duni, upendeleo, uhitaji wa uzoefu wa mapema au marejeleo, na mafunzo duni ya ustadi ni vizuizi kadhaa vinavyozuia vijana kupata ajira rasmi. Mwanafunzi huko Morogoro alielezea mfano huu wa mwisho, akisema, "Ujuzi kama ujuzi wa kompyuta na matumizi ni muhimu, na haya hayapatikani katika shule za msingi za vijijini." Kijana mwingine aliangazia kuwa kazi ndani ya sekta ya utalii ni ya msimu.

Elimu: Asilimia 79 ya vijana wenye umri wa miaka 15-24 hawaendi shule. Chini ya asilimia 20 ya wanawake wenye umri wa miaka 20-24 wamemaliza shule ya sekondari, na asilimia 20 hawajapata elimu kabisa. Asilimia 79 ya vijana wenye umri wa miaka 15-24 hawana shule. Chini ya asilimia 20 ya wanawake wenye umri wa miaka 20-24 wamemaliza shule ya sekondari, na asilimia 20 hawajapata elimu hata kidogo.

Ndoa za Utoto na Ukatili wa Kingono: Kuna viwango vya juu vya ndoa za utotoni na unyanyasaji wa kijinsia nchini Tanzania, pamoja na viwango vya juu vya athari ya afya ya akili inayotokana na wasiwasi, unyogovu, na mafadhaiko makubwa. Takwimu zinaonesha kuwa msichana mmoja kati ya watatu nchini Tanzania ameolewa kabla ya kutimiza miaka 18 na asilimia tano wameolewa kabla ya umri wa miaka 15. Wakati wasichana wameolewa wakiwa wadogo, ni kawaida zaidi kwa wavulana / wanaume kuoza wakiwa na miaka 18 au zaidi, kulingana na mkoa. Kwa Unguja na Visiwa vya Pemba kwa mfano, mila ya Kiislam ya kusubiri kushiriki kingono hadi baada ya ndoa husababisha vijana kuchagua kuoza katika umri mdogo ili kushiriki ngono (pia kusababisha mimba za mapema) wakati huko Tabora uwepo ya bei ya bi harusi na hali ngumu za kiuchumi zinatajwa kama sababu za msingi za ndoa.

- Kulingana na UNICEF, Tanzania ina idadi ya 11 ya juu kabisa ya bibi-arusi wa watoto duniani - 779,000. Kulingana na data ya 2017, viwango vya ndoa za utotoni viko juu kama asilimia 64 huko Shinyanga, asilimia 76 huko Tabora, na asilimia 55 huko Mara. (Wizara ya Afya, 2017).
- Ushirikiano mdogo wa kujenga na wanaume kama washirika wa usawa wa kijinsia. Tunayo ushahidi mdogo unaopatikana juu ya njia za kushughulikia kanuni za kijinsia na mienendo isiyo sawa ya nguvu kupitia ushiriki mzuri wa wanaume nchini Tanzania. (<http://menengage.org>).

Upatikanaji wa Fedha: Kulingana na Shirika la Kuimarisha Sekta ya Fedha (FSDT), asilimia 30 ya wanawake dhidi ya asilimia 26 ya wanaume hawatumii bidhaa za kifedha nchini Tanzania, wakati pengo la kijinsia katika ujumuishaji rasmi katika uchumi uliongezeka kutoka 2009 hadi 2017. Ufikiaji wa elimu na ubora pamoja na umiliki wa simu ndizo sababu kuu za kimuundo katika kuelezea pengo la kijinsia katika matumizi ya pesa kwa njia ya mtandao na matumizi ya benki. Mapungufu mengine ya kijinsia ni pamoja na; Asilimia 11 katika pesa za rununu, asilimia 1 katika bima, asilimia 9 katika benki, asilimia 3 kwa mikopo midogo, asilimia 1 ya utoaji mikopo isiyo rasmi, asilimia 4 kwa pensheni na asilimia 1 katika kushiriki katika vikundi vya akiba na mikopo vya jamii vinavyoitwa SACCOS. Wanawake wachache hupokea pensheni kwa sababu hufanya kazi kwa kiasi kikubwa katika sekta isiyo rasmi ikimaanisha wanawake wanapaswa kufanya kazi kwa muda mrefu maishani kuliko wanaume na hii ina athari katika utunzaji, fursa na ukosefu wa usawa.

Vizuizi vya Kibiashara: Wafanyabiashara wanawake rasmi na wasio rasmi barani Afrika wanashindwa kutumia fursa za biashara na biashara kote kanda kwa sababu ya uwezo duni na ukosefu wa maarifa juu ya kufanya biashara. Kulingana na uchunguzi wa haraka uliofanywa na UN-Women (2020) juu ya athari za UVIKO-19, biashara nyingi kando ya mipaka ya Tanzania na Kongo, Kenya, Burundi, na Rwanda zililazimika kufungwa kwa sababu ya vizuizi vikali mpakani na wanawake kuwa walioathirika zaidi kwa kuwa ni asilimia 70 ya wafanyabiashara wote wa mipakani. Uuzaji wa mazao ya kilimo kwa masoko ya nje umevurugwa, na kuathiri wakulima wadogo na wakubwa wanaouza nje.

Mapendekezo ya Kupunguza Vizuizi vya Kijinsia

Siasa: Kukuza dhamira thabiti ya serikali kwa ustawi, ujumuishwaji, na uwezeshaji wa vijana, wanawake, na wasichana kupitia mazingira wezeshi na utekelezaji wa sheria na kanuni za kuaminika ambazo zinajumuisha urasimishaji wa usajili wa biashara, sheria za kazi, ushuru na ushuru, biashara ya kimataifa, na miundombinu, yaani, maji, nishati, usafirishaji, n.k.

Jamii: Kuhimiza uelewaji wa jamii, kukubalika, na kujitolea kwa mabadiliko ya maadili na kanuni zinazohusiana na jinsia. Kampeni za habari / elimu zinazohusiana na jinsia kufundisha dhana za kimsingi za jadi na kanuni za kijinsia. Wanaume lazima waajiriwe kama washirika katika mchakato wa mabadiliko ya kijamii.

Umiliki wa Mali: Kuhimiza jamii na kaya kupitisha na kulinda haki za wanawake na wasichana kumiliki mali na kudhibiti mali, pamoja na upatikanaji wa fedha kupitia bidhaa zinazolingana ambazo zinafaa mahitaji ya wanawake na wasichana, na umiliki wa ardhi

Mabadiliko ya Taasisi: Kujenga uwezo wa taasisi zote kukuza miongozo yao na taratibu za kawaida za utendaji, mazoea ya wafanyakazi, na mgawanyo wa rasilimali za kifedha, n.k., ambayo inakuza usawa wa kijinsia.

Huduma ya afya: Shirikisha vikundi vya wanawake na jamii katika usimamizi na uangalizi wa mipango ya afya ya wanawake, pamoja na utawala wa hospitali na kituo cha afya. Kuelimisha jamii na haswa washirika wa kiume, kuhusu utendaji kazi na mapungufu ya mfumo wa afya kwa utunzaji wa mama na uzazi ili waweze kushiriki katika uboreshaji wake na kurekebisha michakato ili kukidhi vipaumbele na mahitaji yao ya kiafya.

DO1: Ujuzi wa Msingi wa Watoto Chini ya Umri wa Miaka 15 Umeboreshwa

1. Kwa kuzingatia jukumu muhimu la walezi na jamii katika kujenga msingi wa watoto kuwa vijana wenye tija, wenye nafasi nzuri ya kutekeleza na kufikia matarajio yao, ni muhimu kuelewa kanuni na imani za kitamaduni (mfano maoni ya majukumu ya kijinsia, kitambulisho na majukumu) katika mkoa ya utekelezaji, na jinsi wanavyoweza kuwezesha au kuzuia ushiriki wa jamii wa USAID, na uwekezaji wa programu. Kwa mfano, ndoa ya mapema na / au ya kulazimishwa huchochea ukuaji wa idadi ya watu, inahusishwa na matokeo mabaya ya kiafya kwa sababu ya mwanzo (isiyo salama) ya ngono, matumizi yasiyolingana ya uzazi wa mpango, ujauzito na kuambukizwa na magonjwa.
2. Jitihada zichukuliwe kabla ya idhini ya shughuli ya kuchambua sheria maalum, haki, sera, na / au athari tofauti za kitaasisi kwa watu kutoka jamii zilizotengwa, haswa wanaume na wanawake,

na athari kwa fursa sawa za kushiriki katika na kufaidika na hatua za mradi. Mfano utajumuisha uelewa wa tofauti kati ya sheria za kimila na za kisheria. Sheria za kitamaduni zinaonekana kuwa nyingi katika kaya na jamii za kihafidhina, na katika maeneo ya vijijini na huwaweka wanawake katika hali ya chini na tegemezi, pamoja na nafasi ya wanawake walio na umri wa miaka 14 kuolewa

3. Utaratibu wa kijinsia uliogawanyika na ukusanyaji wa data nyeti za jinsia utasaidia Ujumbe kupima maendeleo katika kufikia malengo ya programu, kufanya marekebisha ya kozi ikiwa shughuli inazidisha usawa wa kijinsia, au kuongeza au kuiga mifano inayoonesha maendeleo katika kufikia usawa wa kijinsia na wanawake uwezeshaji.

DO2: Uwezeshaji, Tija, na Ushiriki wa Watanzania wenye umri wa miaka 15-35 Umeongezeka

1. Wakati wa kubuni na ununuzi, shughuli za Ujumbe zinapaswa kutambua na kuelezea ukosefu wa usawa ambao vijana na wanawake wanaweza kukabili kuhusu ufikiaji wa rasilimali za kiuchumi zinazohitajika kushiriki katika shughuli za USAID. Hii inaweza kujumuisha umiliki au ufikiaji wa: Mali (ardhi / nyumba); Mapato / Ajira; Faida za kijamii; na huduma za Umma. Kwa mfano, kupata Hati za Kimila za Haki za Ardhi ni changamoto kwa vijana wa kiume na wanawake waliopewa talaka nchini Tanzania. Hatua zinapaswa kuchukuliwa ili kuhakikisha kuwa shughuli za USAID zinatoa ufikiaji wa rasilimali kama vile ardhi na sio kuwatenga bila kujua au kupuuza sababu zinazoathiri vijana na wanawake. Wakati wa kubuni na ununuzi wa shughuli, Ujumbe unapaswa kuingiza uchambuzi wa nguvu, hadhi, na tofauti za kufanya maamuzi katika jamii (vijijini na mijini) ambazo zinaweza kuathiri uwezekano wa vijana na wanawake vijana kupata fursa sawa ya kufaidika na hatua za mradi. Tofauti hizi zinaweza kujumuisha:
2. Wakati wa kubuni na ununuzi wa shughuli, Ujumbe unapaswa kuingiza uchambuzi wa nguvu, hadhi, na tofauti za kufanya maamuzi katika jamii (vijijini na mijini) ambazo zinaweza kuathiri uwezekano wa vijana na wanawake vijana kupata fursa sawa ya kufaidika na hatua za mradi. Tofauti hizi zinaweza kujumuisha:
 - Uwezo usiofaa wa kuamua, kuathiri, na kudhibiti udhibiti wa nyenzo, fedha, na rasilimali katika familia, jamii, na nchi.
 - Upataji usawa wa majukumu ya uongozi na uwezo wa kupiga kura na kugombea ofisi katika ngazi zote za serikali.
 - Wanawake wengi hufanya kazi kwa muda mrefu kwenye ardhi ambayo hawaimiliki na wanapanda mazao ambayo (kifedha) hawatafaidika nayo.
 - Upungufu wa wafanyabiashara wa kike kutumia fursa za biashara na biashara kote mkoa kwa sababu uwezo duni na ukosefu wa maarifa juu ya kufanya biashara.
 - Vijana wa kiume wana uwezekano mdogo wa kutembelea kituo cha afya cha umma. Kuna haja ya ushirika mzuri wa kiume ambapo wanaume huhisi kukaribishwa kama washirika na sio wahusika wa kuzuia magonjwa, na kupunguza unyanyasaji wa kijinsia

- Wanawake wapo katika madhara makubwa ya kuacha shule kutokana na mimba za utotoni.
 - Wanawake wanaofanya kazi katika sekta isiyo rasmi wanakabiliwa na madhara makubwa ya kuambukizwa VVU / UKIMWI kwa sababu ya kunyanyaswa kijinsia wakati wanapata malipo bora na kuwa katika madhara zaidi ya unyonyaji katika sekta zote. Kuimarisha uhusiano na Madawati ya Jinsia ya Polisi ili kuongeza uwajibikaji kwa wahusika wa UWAKI na kupanua rufaa kwa wahasiriwa wa UWAKI, ni hatua zinazoweza kupunguza.
3. Ukusanyaji wa takwimu zinazohusu kujamiiana wa mara kwa mara na data nyeti zinazohusu jinsia utasaidia mpango kupima maendeleo kufikia malengo ya programu, kufanya marekebisho ya kozi kama shughuli zinazidisha madhara ya hali ya usawa wa kijinsia, au inaendelea kupungua na kuwa mfano wa kuiga inayoonesha maendeleo katika kufikia usawa wa kijinsia na uwezeshaji wa wananwake.

DO3: Uwezo wa watendaji wa Serikali na wasio wa selikali umeimarishwa kwa manufaa ya vizazi vijavyo

1. Wafanyakazi wa Ubalози wanapaswa kuchunguza na kuelewa ni kwa vipi serikali, asasi za kiraia, na jamii zinaweza kuzuia na kujibu kukosekana kwa usawa wa kijinsia na UWAKI, ikiwa taasisi hizi zinatoa huduma kwa wahanga, na ikiwa wahanga wana uwezo wa kuzitumia fursa za huduma hizi.
 2. Ubalози unapaswa kufanya utambuzi wa mapema na ushiriki wa mabingwa wa kijinsia kutoka serikalini, asasi za kiraia, na jamii zilizolengwa, na kushirikiana nao kushughulikia ukosefu wa usawa kati ya vikundi vilivyotengwa na idadi ya watu kwa jumla kuhusu upatikanaji wa rasilimali.
 3. Kuwatambua mashujaa wa masuala ya kijinsia (pamoja na wale wanaotoka jamii zilizotengwa) kushiriki kama washirika katika shughuli za Ujumbe, na kufanya kazi kama kiungo kati ya jamii tunazotafuta kuziwezesha na USAID.
 4. Kuhimiza vikundi vinavyofanya kazi kwa vijana na jinsia, au baraza lingine la mazungumzo kati ya serikali na asasi za kiraia, kuwezesha mazungumzo ya mabadiliko karibu na ushiriki wa kisiasa, na kuanzisha na kusimamia biashara.
5. Kuihimiza Serikali ya Tanzania GOT ifikirie upya sera ambazo hazina nguvu, au zinawavunja moyo wanawake kupata, kudhibiti, na kufaidika na rasilimali.

Njia ya Kusonga mbele

Kudumisha juhudi iliyoratibiwa ya kuwashirikisha vijana na viongozi vijana wanaoibuka, na kuzingatia masuala yanayowaathiri, itatoa matokeo ya maendeleo endelevu zaidi. Ujumbe unahitaji kuwa wazi juu ya malengo yake ya kijinsia na vijana, ni nini inahitaji kutoka kwa washirika wake ili kuifanikisha.

1. Kuondokana na kukosekana kwa usawa wa kiafya, na kama sehemu ya juhudi za kupunguza vifo vya akina mama na watoto wachanga na viwango vya ujauzito wa utotoni, mpango jumuisi wa afya wa USAID unapaswa kuendelea kuisitiza mazungumzo ya kulenga kijinsia katika shughuli zake za kiwango cha jamii
2. Programu zinapaswa kufundisha watoa huduma ya afya kutoa huduma bila upendeleo, haswa kwa vijana wa ujana na wasichana.
3. Kuhamasisha uzazi wa mpango (FP) na afya ya uzazi, USAID inapaswa kuendelea kuwashirikisha wanaume katika kujenga zaidi katika kufanya maamuzi yanayohusiana na uchaguzi wa uzazi wa mpango, nafasi ya kuzaa, kupunguza na kuzuia GBV, na kuzuia VVU, matunzo, na matibabu. Jinsia na mafunzo ya utunzaji wa uzazi ambayo huwawezesha washauri wa afya ya mama kushughulikia mitazamo ya watoa huduma ambayo inakatisha tamaa kuhudhuria kituo, inapaswa kuhimizwa.
4. Kuhimiza uangalizi wenye staha kwenye mazingira ya huduma kwa mama Wajawazito (kabla ya kujifungua, wakati wa kujifungua, na baada ya kujifungua ndani ya jamii) mbinu inayojumuisha vipengele inahitajika sana, hii ni pamoja na mabadiliko kwenye sera, majengo, na kwenye ngazi ya jamii. Mbinu inayolenga umri itumike kuwashirikisha wanawake wachague aina ya uangalizi, na wajulishwe kuwa haki zao lazima zitekelezwe. Wanawake “wengi: wanaohitaji huduma ya afya afya ya mjamzito wao pia ni “watoto” wanaweza kuogopa kutumia huduma kama mfumo si Rafiki au hawawezi kushughulikia changamoto zao mahsuszi zinazotokana na umri. Wakati huo huo, pawepo na uhakika wa uwajibikaji kwa wahudumu, mameneja, na watawala (upatikanaji wa mazingira saidizi yenye wahudumu wa kutosha, na vifaa) ni muhimu katika kufanikisha huduma ya uzazi yenye staha.
5. Mipangilio ya shughuli za elimu inapaswa, kwa kadri inavyowezekana, kuendeleza nguvukazi, hisabati, mafunzo ya ufundi, na elimu ya dijitali inayotumika na mahitaji halisi ya soko na fursa zinazosababisha maboresho yanayoweza kupimika katika ajira ya ndani na nje ya shule za vijana na kazi za walimu kwa pamoja na kuwaendeleza wanawake katika tasnia zisizo za kijadi na zenye thamani kubwa.
6. Katika jamii nyingi za vijijini inaaminika kuwa usimamizi wa maliasili umekusudiwa watu ambao wanamiliki ardhi. Kwa kuwa wanawake wengi hawana ardhi, wanajiona hawawezi kufanya chochote, na zaidi ya hayo wanawake wanachukuliwa kama watumiaji wa maliasili, sio watoa maamuzi. Walakini, wengi wanaweza kunufaika na ushiriki wao katika shughuli tofauti za usimamizi wa maliasili. Kwa hivyo, ikiwa usimamizi wa maliasili umetajirika, basi watu wasiona ardhi (wanawake) pia watafaidika

7. Kuendeleza Vijana: Soko la ajira Tanzania liko katika wakati mgumu. Vijana wenye umri wa miaka 15- 34 tayari ni asilimia 65 ya soko la ajira. Kila mwaka takriban vijana 800,000 wanaingia katika nguvukazi ya Tanzania ambapo sekta rasm inachukua ajira 40,000 na idadi ya wanaotafuta kazi inaongezeka kila mwaka, haswa vijijini. Ili kukuza uchumi kwa kutumia idadi kubwa ya vijana na kupata faida ya "gawio la idadi ya watu", Tanzania lazima ichukue njia mpya za kukuza ujuzi, ajira na ujasiriamali. Vijana wanakosa maarifa ya msingi ya kutosha na maarifa ya kitaalamu na stadi rahisi zinahitajika kufanikiwa katika nguvukazi ya leo.
8. Katika kuendana na Mkakati wa Kitaifa wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini II (MKUKUTA II), unaangazia ukosefu wa fursa za kiuchumi katika maeneo ya vijijini na kuzidisha ukosefu wa ajira hata kwa vijana waliosoma. Kuendeleza shughuli za vijana kunashughulikia fursa zilizoongezeka za uchumi kwa vijana wa vijijini kwa kuwajengea ujuzi wa ujasiriamali wao, uongozi na utayari wa nguvukazi. Jumla ya vijana 10,585 walifundishwa katika miaka miwili ya mwanzo. Hii ni pamoja na vijana 2,516 waliofunzwa juu ya ujasiriamali na ustadi wa kukuza nguvu kazi, 738 wamefundishwa ujuzi wa uongozi na 8,622 wamepewa mafunzo ya maisha. Kama matokeo ya vikao hivi vya mafunzo, biashara ndogo ndogo na za kati 1,799 ziliboreshwa au kuanzishwa, ajira mpya 1000 zilibuniwa, na biashara ndogo ndogo 1,869 zilipata ufadhili. Kuendeleza Vijana pia ilitoa misaada 15 yenye thamani ya \$ 1,282,000 ambayo itaweka msingi wa kuunda ajira 1000 na kuanzisha au kuboresha biashara 1,800.
9. Sera ya Kilimo na Lishe: Shughuli zitarahisisha sera shirikishi ambapo wanawake na vijana wanashirikishwa katika mchakato wa mageuzi ya sera, kama vile kukuza jukwaa la utetezi la kitaifa kwa wanawake na / au wazalishaji au njia maalum za jinsia za kuboresha lishe, kutoa kipaumbele kwa utekelezaji wa mradi ili wanawake na vijana wawakilishwe sawa na wawe na sauti katika sera zinazoathiri moja kwa moja uwezo wao wa kushiriki katika uchumi na kuboresha lishe.
10. Kuwekeza kwenye Sekta Binafsi nchini Tanzania: Wauguzi waliohitimu hivi karibuni wanakabiliwa na msongo wa uhaba wa wafanyakazi wa afya mara nyingi huwalazimisha kufanya kazi zaidi ya maandalizi yao ya kielimu kwa sababu elimu yao ni nadharia na mafunzo machache ya vitendo. Vizuizi hivyo huwaacha wanahisi kutoweza kutekeleza jukumu na majukumu yao. Matokeo ya 2.2 ya shughuli hii yanahitaji kuboreshwa kwa mwelekeo wa kuingizwa, vikao vya kujipumzisha, na misaada ya kazi kwa wauguzi katika vituo vya afya vya CSSC. Kupanua uwezo wa vituo vya afya vya mazao ya CSSC kuwa Vituo vya Huduma na Tiba kamili au Kujaza tena tovuti za ART kutasababisha utunzaji rahisi na kamili kwa wanaume na wanawake. Malengo ya sasa ya PEPFAR / Tanzania ni pamoja na kuongeza upimaji wa VVU na matibabu ya haraka kama inavyohitajika kati ya vijana (umri wa miaka 9-14), wanaume na wanawake. Kipaumbele kingine ni kushughulikia msingi wa kijinsia vurugu ambazo hufanyika mara nyingi wakati wanawake huweka wazi hali yao ya VVU + kwa wenzi wao (matokeo 2.3).

Marejeo ya Makala zilizopitiwa:

Aggripina A. Moshia, Consult Africa, USAID FINAL Gender Analysis Report 19-June 2013. Idris, Iffat, for DFID. Mapping Women's Economic Exclusion in Tanzania. [Online](#). 2018.

Inter Parliamentary Union. [Ranking of Women in Parliament](#). 2020

Kruk M, Kujawski S, Mbaruku G, et al. Disrespectful and abusive treatment during facility delivery in Tanzania: a facility and community survey. Health Policy Plan. 2018;3 (1):e26-e33. doi:10.1093/heapol/czu079.

McMahon SA, George AS, Chebet JJ, et al. Experiences of and responses to disrespectful maternity care and abuse during childbirth; a qualitative study with women and men in Morogoro region, Tanzania. BMC Pregnancy Childbirth. 2014;14(1):95.

Ministry of Health, [National Survey on Child Marriage in Tanzania](#). 2017.

Ministry of Health, [Tanzania Demographic and Health Survey, 2015-16](#). 2016. National Bureau of Statistics, Statistics for Development.

Osorio M, Percic M, and Di Battista F. Gender Inequalities in Rural Employment in Tanzania Mainland an Overview. FAO. 2014.

Kiambatisho 3: Uzingatiaji Kijiografia na Ramani

USAID haiwezi kufikisha asilimia 100 ya mahitaji yote ya maendeleo kwa Watanzania wote chini ya mkakati huu kabambe unaolenga karibu asilimia 80 ya idadi ya watu. Lazima tuzingatie juhudi zetu za kufanya kazi kwa busara na kwa ufanisi, haswa wakati wa kupunguza bajeti na mahitaji ya kuongezeka mbele ya janga la UVIKO-19. USAID itazingatia kazi yetu kwa kuamua mwelekeo wa kijiografia. Ili kujua ni wapi pa kufanya kazi, tutapeana kipaumbele jiografia kulingana na maswali ya kimsingi yanayohusiana na: kujitolea kwa jamii na serikali na uwezo; upataji uwezo; kujifunza kutoka kwa kazi ya awali na mahusiano; hitaji; na uhusiano na USAID nyingine, USG, GOT, au shughuli za washirika wa maendeleo katika eneo moja.

Kutambua ni wapi uwekezaji unapaswa kuzingatia, wafanyakazi wa misheni wameunda maswali kadhaa ili kuendesha uamuzi. Majibu ya maswali haya yalibaini maeneo wazi ya kijiografia ya utekelezaji.

Ili Kuendelea mbele, timu za muundo wa shughuli zitahitajika kujibu maswali ya upendeleo ya kijiografia ili kuhakikisha ulengaji wa kijiografia wa ujumbe unaendelea katika maisha yote ya mkakati:

1. Je! Kufanya kazi na jamii / taasisi inayolengwa kunaboresha safari ya jumla ya Tanzania kuelekea kujitegemea?
 - a. Je! Hii inaongezaje uwezo wa jamii kufikia kujitegemea?
 - b. Je! Hii inaendelezaje kujitolea kwa jamii kufikia kufanikiwa?
2. Je! Jamii inayolengwa na serikali ya mitaa imejitolea kuingilia kati? Je! Serikali ya kitaifa imejitolea kuingilia kati katika jiografia hii? Ikiwa ni hivyo, ni nini uwekezaji wao katika / kujitolea kwa shughuli?
3. Je! Kazi yetu nchini Tanzania inatuambia nini kuhusu kufanya kazi na jamii hii? Je! Data zinaimarisha dhana ya mafanikio makubwa hapa kuliko katika maeneo mengine?
 - a. Kulingana na ujenzi wa kazi za awali na mahusiano;
 - b. Uwezo wa walengwa kushiriki katika kazi inayohitajika;
 - c. Kiwango cha hitaji (hii imeinuliwa wakati wa kujadili magonjwa ya kuambukiza); na
 - d. Kujifunza ndani na nje.
4. Je! Ni hatua gani zingine za USAID zinafanyika katika jamii? Je! Shughuli hiyo itaunganishwa vipi na hatua zingine za USAID?

5. Je! Ni shughuli gani zingine za USG ziko katika eneo hilo? Je! Shughuli hiyo itaunganisha vipi?
6. Ni shughuli gani nyingine ya wafadhili au Serikali ya Tanzania inayofanya kazi katika eneo hilo? Je! Shughuli hiyo itaunganishaje?

Baada ya kuchambua vigezo, nguzo tatu za asili ziliibuka kama maeneo mapana ya hatua za USAID: Ukanda wa Ukuaji wa Kilimo Kusini mwa Tanzania (SAGCOT), Kanda ya Ziwa Magharibi, na Zanzibar. Wakati wa CDCS iliyopita, ujumbe huo ulipa kipaumbele mikoa hii na kujenga msingi wa ushirikiano, kujitolea kwa serikali za mitaa, na harambee ya mitandao ya msaada kutoka kwa vikundi vya hatua tofauti. Takwimu zinaonesha, kutoka kwa tathmini kwamba matumizi bora ya fedha zetu ni kuendelea kujenga juu ya uwekezaji wa awali katika maeneo haya ya kijiografia yaliyopewa kipaumbele ambayo yanaendelea kuwa na mahitaji makubwa ya maendeleo. Kujenga ushirikiano thabiti, tunaweza kutegemea kujenga uwezo katika sekta zetu zote na kuwa na athari kubwa katika safari ya Tanzania ya kujitegemea.

Ramani zifuatazo za SAGCOT, Kanda ya Ziwa Magharibi, na Zanzibar zinaonesha mkusanyiko wa vijana na watoto katika maeneo hayo ya kipaumbele. Mbeya na Morogoro zina idadi kubwa ya vijana. Iringa ina moja ya viwango vya juu zaidi vya vijana nchini, haswa vijana walio chini ya miaka 25. Katika Kanda ya Ziwa, zaidi ya asilimia 45 ya idadi ya watu iko chini ya umri wa miaka 15. Idadi ya watu wa Zanzibar inaakisi ile ya nchi nzima iliyo na asilimia 43 ya idadi ya watu chini ya umri wa 15. Umri wa wastani wa Mzanzibari ni miaka 18.4.⁷³Kuzingatia maeneo haya matatu ya kipaumbele kutaturuhusu kuzingatia msaada wetu kwa njia ambayo itaongeza athari zetu kwa Tanzania.

⁷³ [Basic Demographic and Socio-Economic Profile, Tanzania Zanzibar \(NBS 2012\)](#)

Jedwali la 1: SAGCOT

ASILIMIA YA IDADI YA VIJANA KATIKA MIKOA MINNE YA SELTA YA KILIMO MPANGO WA UKUAJI WA KILIMO NYANDA ZA JUU KUSINI MWA TANZANIA (SAGCOT) Population projected numbers from United State Census Bureau (USCB)

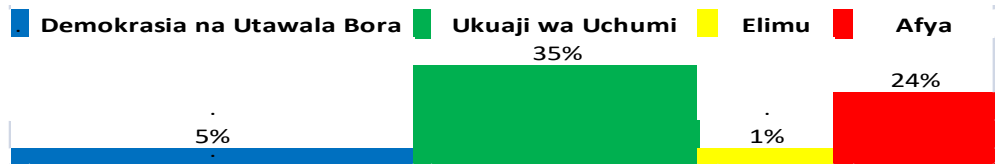
ASILIMIA YA IDADI YA WATOTO MIKOA MINNE YA SELTA YA KILIMO (SAGCOT)

REGION	Population
IRINGA	388,913
MBEYA	1,299,186
MOROGORO	986,008
NJOMBE	273,498

REGION	Population
IRINGA	438,514
MBEYA	1,497,863
MOROGORO	1,123,085
NJOMBE	319,802

IMLA YA IDADI YA SHUGHULI SEKTA YA KILIMO UKANDA WA NYANDA ZA JUU KUSINI MWA TANZANIA

Jedwali la 2: Kanda ya Ziwa

ASILIMIA YA IDADI YA VIJANA KWENYE MIKOA MINNE YA KANDA YA ZIWA
 Population projected numbers from United State Census Bureau(USCB)

ASILIMIA YA IDADI YA WATOTO UMRI MIAKA < 15 KWENYE MIKOA MINNE YA KANDA YA ZIWA
 Population projected numbers from United State Census Bureau(USCB)

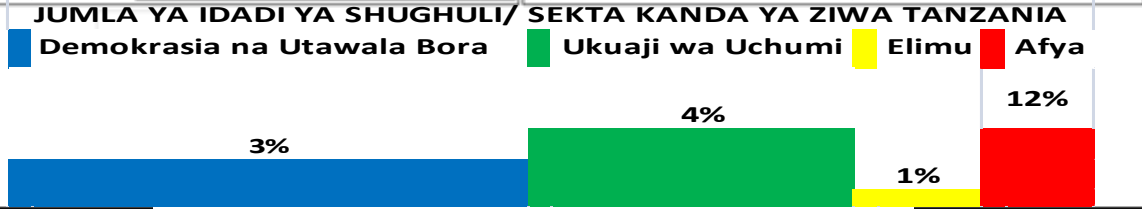

Percentage of Population between 15-35 years

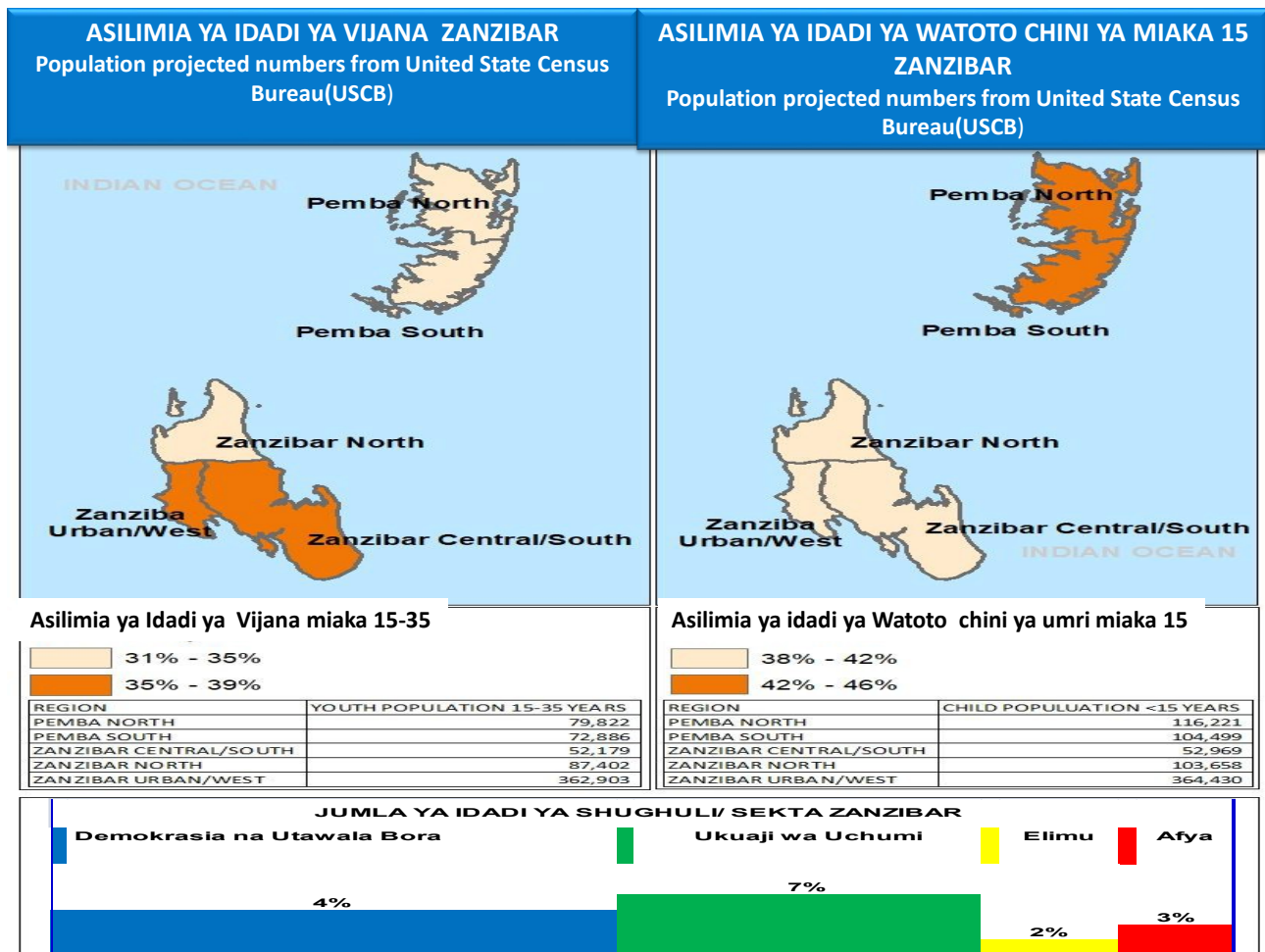
REGION	YOUTH POPULATION 15-35 YEARS
KAGERA	1,130,081
MARA	706,714
MWANZA	1,292,786
SHINYANGA	661,863

Percentage Population of Children <15 years

REGION	CHILD POPULATION < 15 YEARS
KAGERA	1,598,488
MARA	1,064,933
MWANZA	1,670,715
SHINYANGA	879,209

Jedwali la 3: Zanzibar

Wakati CDCS hii itakuwa na aina tatu za maeneo ya msingi ya kijiografia, ujumbe lazima udumishe mabadiliko ili kushughulikia mahitaji ya maabukizi yanayochochea mzigo wa magonjwa na mambo mengine muhimu. Ujumbe utajibu mahitaji kulingana na yanavyowasilishwa, lakini itawasilisha changamoto kwa timu zote za usanifu kudhibitisha kazi yoyote iliyo nje ya eneo la mkoa wetu tulioupa kipaumbele kulingana na vigezo sita vilivyoorodheshwa katika kiambatisho hiki. Ujumbe utaendelea kujumuisha shughuli ili kuzidisha matokeo, kufuatilia ujumuishaji kupitia ufuatiliaji na upangaji wa makusudi zaidi, na kuhakikisha kuwa shughuli na programu zinahalalisha ujumuishaji wao wa kijiografia na mada katika hatua ya dhana. Ujumbe utaratibu, kupitia vikundi vya wafadhili na ushirikiano na wafanyakazi, na washirika wengine wa maendeleo kushiriki mafanikio, kuratibu majibu kwa hitaji, kuunganisha ujumbe wetu, na kuongeza rasilimali zetu.